

Ο άνθρωπος κοιτάζει το πρόσωπο, ο θεός βλέπει την καρδιά

Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου

«Και αφού μπήκε στο πλοίο πέρασε διά μέσου της λίμνης στο απέναντι μέρος και ήλθε στη δική του πόλη. Και να έφεραν σ' αυτόν ένα παραλυτικό πάνω στο κρεβάτι. Και ο Ιησούς, όταν είδε την πίστη τους, είπε στον παραλυτικό· Έχε θάρρος, παιδί μου, σου έχουν συγχωρηθεί οι αμαρτίες σου»

Δική του πόλη ονομάζει εδώ την Καπερναούμ. Η Βηθλεέμ τον έφερε στη ζωή, η Ναζαρέτ τον μεγάλωσε, η Καπερναούμ τον είχε μόνιμο κάτοικό της.

Ο παραλυτικός εδώ είναι άλλος από εκείνον που αναφέρει ο ευαγγελιστής Ιωάννης. Εκείνος ήταν κατάκοιτος στην κολυμβήθρα, αυτός ήταν στην Καπερναούμ. Εκείνος ήταν άρρωστος τριάντα οκτώ χρόνια· γι' αυτόν εδώ δε λέγεται τίποτα τέτοιο. Εκείνος δεν είχε κανένα να τον προστατέψει, αυτός όμως είχε αυτούς που τον φρόντιζαν, που τον σήκωσαν κιόλας και τον έφεραν. Και σ' αυτόν λέει, «παιδί μου, συγχωρούνται οι αμαρτίες σου» σ' εκείνον, «θέλεις να βρεις την υγεία σου»; Κι εκείνον τον θεράπευσε το Σάββατο, αυτόν όμως όχι. Γιατί βέβαια θα τον κατηγορούσαν αν το έκανε· και γι' αυτό οι Ιουδαίοι σ' αυτόν σιώπησαν, σ' εκείνον όμως επιτέθηκαν και τον καταδίωκαν. Αυτά τα είπα όχι χωρίς λόγο αλλά για να μη νομίσει κανένας πως υπάρχει διαφωνία, επειδή σχημάτισε την υποψία πως ήταν ο ίδιος παραλυτικός.

Εμείς ας προσέξουμε τη μετριοφροσύνη και την καλωσύνη του Κυρίου. Γιατί και πριν απ' αυτό απέφυγε τον κόσμο· κι όταν τον έδιωξαν οι Γαδαρηνοί, δεν αντιστάθηκε. Έφυγε και μόνο που δεν πήγε μακριά. Και πέρασε αφού ξαναμπήκε στο πλοίο, ενώ μπορούσε

να πάει περπατώντας. Δεν ήθελε να πραγματοποιεί πάντα θαύματα, ώστε να μην καταστρέψει το έργο της θείας οικονομίας.

Ο Ματθαίος λοιπόν γράφει ότι τον έφεραν κοντά στον Κύριο. Οι άλλοι ευαγγελιστές, ότι αφού άνοιξαν και τη σκεπή τον κατέβασαν. Κι έβαλαν μπροστά στο Χριστό τον άρρωστο χωρίς να του πουν τίποτα αλλά αφήνοντάς τα όλα στη διάθεσή του. Στην αρχή του έργου του ο Χριστός πήγαινε από το ένα μέρος στο άλλο, και δε ζητούσε τόσο μεγάλη πίστη σ' όσους τον πλησίαζαν. Εδώ και τον πλησίασαν και φανέρωσαν την πίστη τους. Όταν είδε, γράφει, την πίστη τους, δηλ. εκείνων που άνοιξαν τη σκεπή. Δεν γυρεύει παντού την πίστη από τους αρρώστους μονάχα, π.χ. όταν παραφέρονται ή τα έχουν χαμένα από την αρρώστια. Εδώ φαίνεται, πως η πίστη ήταν και του αρρώστου· δε θα δεχόταν να τον κατέβαζαν από τη σκεπή, αν δεν πίστευε.

Αφού αυτοί έδειξαν τόση πίστη, δείχνει κι αυτός τη δύναμή του, συγχωρώντας τις αμαρτίες με πλήρη εξουσία, και με όλη του τη συμπεριφορά δείχνοντας ότι είναι ισότιμος μ' εκείνον που τον γέννησε. Προσέξτε· προηγουμένως το έδειξε αυτό με τη διδασκαλία του, όταν τους μιλούσε σαν εκείνον που έχει εξουσία· με τον λεπρό, όταν είπε θέλω, καθάρισου· με τον εκατόνταρχο, που τον θαύμασε και τον ανέβασε ψηλότερα απ' όλους· με τη θάλασσα, όταν την υπόταξε με το λόγο μόνο· με τους δαίμονες, όταν τον παραδέχονταν ως κριτή, και τους έδιωξε με πολλή εξουσία. Εδώ πάλι με άλλο ανώτερο τρόπο τους ίδιους τους εχθρούς αναγκάζει να παραδεχτούν την ισοτιμία και με το στόμα τους το κάνει φανερό. Ο ίδιος ο Κύριος φανερώνει ότι δεν αγαπούσε τις τιμές -ήταν πολλοί θεατές που έκλειναν την είσοδο, γι' αυτό και τον κατέβασαν από ψηλά – δεν βιάστηκε να θεραπεύσει αμέσως το σώμα που είναι ορατό αλλά παίρνει την αφορμή απ' αυτούς και θεραπεύει το άορατο πρώτα, τη ψυχή, συγχωρώντας τις αμαρτίες. Τούτο τον άρρωστο τον έσωζε, στον ίδιο όμως δεν προξενούσε μεγάλη δόξα. Εκείνοι κινημένοι από πονηρία και θέλοντας να επιτεθούν έκαναν το θαύμα να λάμψει παρά τη θέλησή τους. Γιατί έτσι όπως ήταν εκείνος εφευρετικός, χρησιμοποίησε το φθόνο τους για την ανάδειξη του θαύματος. Επειδή λοιπόν έκαναν θόρυβο μεταξύ τους κι έλεγαν «Αυτός βλασφημεί· ποιός μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες παρά μόνο ο θεός;». Ας δούμε τί λέει ο ίδιος. «Άραγε διέλυσε την υποψία;». Και βέβαια αν δεν ήταν ίσος με τον Πατέρα έπρεπε να πει· Γιατί μου αποδίδετε δύναμη που δεν μου ταιριάζει; Πολύ απέχω εγώ από τη δύναμη αυτή. Τώρα όμως δεν είπα κάτι τέτοιο. Ίσα -ίσα

βεβαίωσε και επικύρωσε το αντίθετο και με το λόγο του και με το θαύμα. Επειδή η περιαιτολογία φαινόταν ότι στενοχωρούσε τους ακροατές, με το στόμα των άλλων βεβαιώνει ό,τι τον αφορά. Και θαυμαστό είναι ότι το κάνει όχι μόνο με το στόμα των φίλων αλλά και των εχθρών. Αυτό αποτελεί το πλήθος της σοφίας του.

Με το στόμα των φίλων του επιβεβαιώθηκε, όταν είπε «θέλω, καθαρίσου» και όταν είπε «ούτε ανάμεσα στους Εβραίους δε βρήκα τόση πίστη». Με το στόμα των εχθρών του τώρα. Επειδή είπαν κανένας δεν μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες παρά μόνο ο Θεός, συμπλήρωσε: «Για να μάθετε ότι ο Υιός του ανθρώπου έχει εξουσία να συγχωρεί αμαρτίες πάνω στη γη ακούστε». Γυρίζει τότε και λέει στον παράλυτο. Σήκω πάρε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου. Κι όχι εδώ μονάχα αλλά κι σε άλλη περίπτωση, όταν εκείνοι του έλεγαν ότι δε σε λιθοβολούμε για μια καλή σου πράξη, αλλά για τη βλασφημία σου κι ότι ενώ είσαι άνθρωπος, κάνεις τον εαυτό σου θεό, ούτε εκεί δεν ανέτρεψε τη γνώμη αυτή, αλλά την επικύρωσε λέγοντας: «Αν δεν κάνω τα έργα του πατέρα μου, μη με πιστεύετε· αν όμως τα εκτελώ, κι αν δεν πιστεύετε σε μένα, πιστέψτε στα έργα.

Εδώ ωστόσο παρουσιάζει κι άλλο σημάδι της θεότητάς του -όχι μικρό - και της ισοτιμίας με τον Πατέρα. Εκείνοι έλεγαν ότι η συγχώρηση των αμαρτημάτων ανήκει μόνο στο θεό. Αυτός όμως όχι μόνο τα αμαρτήματα συγχωρεί αλλά και πριν απ' αυτό κάνει κάτι άλλο που είναι αποκλειστικό προνόμιο του θεού· αποκαλύπτει τα μυστικά που είναι κρυμμένα στην καρδιά. Δεν είχαν εκφράσει αυτό που σκέφτηκαν. Μερικοί γραμματείς είπαν μέσα τους· Αυτός βλασφημεί. Και επειδή ο Χριστός ήξερε τις σκέψεις τους είπε· «Γιατί κάνετε με το νου σας πονηρές σκέψεις;». Ότι μόνο στο θεό ανήκει να γνωρίζει τα μυστικά, άκουσε τί λέει ο προφήτης· «Συ μόνος απ' όλους γνωρίζεις τις καρδιές»· και πάλι· «συ ο Θεός που εξετάζεις τον εσωτερικό μας κόσμο». Και ο Ιερεμίας λέει· «Βαθύτερη απ' όλα είναι η καρδιά του ανθρώπου· και ποιός θα τον κατανοήσει;»

Και τούτο· «ο άνθρωπος κοιτάζει το πρόσωπο, ο θεός βλέπει την καρδιά». Και από άλλα πολλά χωρία της Γραφής μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι ανήκει στο θεό να γνωρίζει τη ψυχή. Αποδεικνύοντας λοιπόν ότι είναι θεός ίσος με τον Πατέρα του αποκαλύπτει και φανερώνει αυτά που συλλογίζονταν. Γιατί αυτοί επειδή φοβούνταν τον κόσμο, δεν τολμούσαν να διατυπώσουν μπροστά σ' όλους τη γνώμη τους. Κι εδώ δείχνει πολλή πραότητα. Γιατί, λέει, κάνετε μέσα στην καρδιά σας πονηρές σκέψεις; Και

βέβαια, αν έπρεπε κάποιος ν' αγανακτήσει, αυτός ήταν ο άρρωστος, επειδή είχε ξεγελαστεί. Μπορούσε να πει· «για άλλο ήρθα να με θεραπεύσεις κι άλλο συ διορθώνεις; Από πού είναι φανερό ότι συγχωρούνται οι αμαρτίες μου;». Τώρα ωστόσο αυτός τίποτα τέτοιο δε λέει αλλά παραδίδει τον εαυτό του στη διάκριση εκείνου που τον θεραπεύει. Ενώ εκείνοι, υπερβολικοί και φθονεροί καθώς είναι, υπονομεύουν τη φιλόνηρωπη δράση των άλλων. Γι' αυτό τους επιπλήττει βέβαια αλλά με όλη την επιείκεια. Αν δεν σας φαίνεται πιστευτό το πρώτο και νομίζετε είναι μεγάλα λόγια ό,τι είπα, ορίστε προσθέτω σ' αυτό και κάτι ακόμα· θ' αποκαλύψω τα μυστικά σας. Κι άλλο πάλι έπειτα απ' αυτό. Το ότι θα σφίξω τις αρθρώσεις του παραλυτικού.

Κι όταν μίλησε στον παράλυτο δεν φανέρωσε καθαρά την εξουσία του με τους λόγους του. Δεν είπε «συγχωρώ τις αμαρτίες σου», αλλά «συγχωρούνται οι αμαρτίες σου». Κι όταν αυτοί τον ανάγκασαν, παρουσιάζει λαμπρότερα την εξουσία του, λέγοντας· «Και για να μάθετε ότι ο Υιός του ανθρώπου έχει εξουσία να συγχωρεί αμαρτίες πάνω στη γη». Βλέπετε πόσο ήθελε να θεωρείται ίσος με τον πατέρα; Ούτε είπε ότι έχει ανάγκη από κάποιον άλλο ο Υιός του ανθρώπου ή ότι του έδωσε εξουσία, αλλά ότι έχει εξουσία, και δεν το λέει αυτό για επίδειξη αλλά «για να σας πείσω», λέγει, «ότι δε βλασφημώ κάνοντας τον εαυτό μου ίσο με το θεό». Παντού θέλει να δίνει αποδείξεις σαφείς, αναντίρρητες, όπως όταν λέει· «Πήγαινε, δείξε τον εαυτό σου στον ιερέα». Κι όταν δείχνει την πεθερά του Πέτρου να υπηρετεί. Κι όταν επιτρέπει να κατακρημνιστούν οι χοίροι. Έτσι λοιπόν κι εδώ.

Τη σύσφιξη των αρθρώσεων την κάνει απόδειξη της συγχωρήσεως των αμαρτημάτων. Και το σήκωμα του κρεβατιού απόδειξη της σύσφιξης. Ωστε να μη νομισθεί ότι είναι φαντασία αυτό που είχε γίνει. Και δεν το έκανε αυτό παρά αφού τους ρώτησε· «Τί είναι πιο εύκολο να πεις συγχωρούνται οι αμαρτίες σου ή να πεις σήκωσε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου». Αυτό που λέει είναι το εξής. «Τί σας φαίνεται ευκολότερο να σφίξετε χαλαρωμένες αρθρώσεις ή να συγχωρήσετε αμαρτίες; Φανερό ότι να σφίξετε τις αρθρώσεις». Όσο η ψυχή είναι ανώτερη από το σώμα τόσο ανώτερη είναι η συγχώρηση των αμαρτιών. Επειδή όμως το ένα είναι αόρατο και το άλλο φανερό, γι' αυτό προσθέτω και το κατώτερο αλλά φανερότερο. Έτσι το μεγαλύτερο κι αόρατο να λάβει μ' αυτό την απόδειξη. Από αυτή την ώρα φανέρωνε προκαταβολικά με τα έργα του αυτό που ο Ιωάννης είχε πει, ότι

αυτός σηκώνει τις αμαρτίες του κόσμου.

Αφού τον θεράπευσε, τον στέλνει στο σπίτι. Και πάλι εδώ δείχνει μετριοφροσύνη κι ότι δεν ήταν φαντασία ό,τι είχε γίνει. Τους μάρτυρες της αρρώστιας, τους κάνει και της υγείας μάρτυρες. Εγώ θα ήθελα, λέει, με τη δική σου ασθένεια, να θεραπεύσω κι αυτούς που νομίζουν πως είναι υγιείς ενώ το πνεύμα τους νοσεί. Επειδή όμως δε θέλουν πήγαινε στο σπίτι, για να διορθώσεις τους δικούς σου. Βλέπετε πώς δείχνει ότι είναι δημιουργός και ψυχής και σωμάτων; Του καθενός απ' αυτά θεραπεύει την παράλυση και κάνει φανερό το αόρατο από το ορατό. Σέρνονται όμως ακόμα στη γη. «Όταν είδε ο κόσμος θαύμασαν και δόξασαν το θεό που έδωσε τέτοια εξουσία στους ανθρώπους». Τους εμπόδιζε η σάρκα.

Αυτός όμως δεν τους κατηγόρησε αλλά προχωρεί ανεβάζοντάς τους με τα έργα και κάνοντας ψηλό το φρόνημά τους. Επί τέλους δεν ήταν μικρό να θεωρείσαι πως είσαι μεγαλύτερος απ' όλους τους ανθρώπους κι ότι έρχεσαι από το θεό. Αν είχαν αποκτήσει γι' αυτά σε σημαντικό βαθμό βεβαιότητα, προχωρώντας θα καταλάβαιναν, ότι ήταν και Υιός του θεού. Δεν τα συνέλαβαν όμως αυτά καθαρά γι' αυτό και δεν μπορούν να τον πλησιάσουν. Έλεγαν πάλι· αυτός ο άνθρωπος δεν έρχεται από το θεό. Πώς είναι αυτός από το θεό; Και συνεχώς έλεγαν τα ίδια, σαν προκαλύμματα των παθών τους. Το ίδιο κάνουν πολλοί και τώρα, παρόλο που νομίζουν ότι υπερασπίζονται το θεό, ικανοποιούν δικά τους πάθη, ενώ πρέπει σ' όλα να είμαστε μετριοπαθείς.

Πρέπει λοιπόν να θεραπεύουμε το πάθος με μετριοπάθεια. Γιατί αυτός που γίνεται καλύτερος από φόβο ανθρώπων, γρήγορα θα γυρίσει πάλι στην κακία. Γι' αυτό διέταξε να αφεθούν τα ζιζάνια, παραχωρώντας πάλι μια προθεσμία για μετάνοια. Πολλοί απ' αυτούς λοιπόν μετάνιωσαν κι έγιναν σπουδαίοι από κακοί που ήσαν όπως ο Παύλος, ο τελώνης, ο ληστής. Αυτοί ήσαν ζιζάνια, έγιναν όμως σιτάρι μεστωμένο. Στους σπόρους φαίνεται τούτο δύσκολο· είναι όμως εύκολο και κατορθωτό σχετικά με τη θέληση· δεν έχει αυτή δεθεί με τους φυσικούς νόμους αλλά έχει τιμηθεί με ελευθερία.

Όταν συναντήσεις λοιπόν εχθρό της αλήθειας, θεράπευσέ τον, περιποιήσου τον, ξανάφερε τον στην αρετή δείχνοντάς του τέλεια ζωή, παρέχοντας λόγο ακατηγόρητο, γίνε προστάτης και κηδεμόνας του. Χρησιμοποίησε κάθε τρόπο για διόρθωση όπως κάνουν οι άριστοι γιατροί. Ούτε αυτοί δεν θεραπεύουν με ένα τρόπο μόνο· όταν δουν ότι δεν υποχωρεί η πληγή με το πρώτο φάρμακο,

προσθέτουν δεύτερο, κι έπειτα τρίτο. Κάνουν εγχειρήσεις, χρησιμοποιούν επιδέσμους. Και συ λοιπόν που είσαι γιατρός των ψυχών, μεταχειρίσου κάθε θεραπευτικό τρόπο κατά τους νόμους του Χριστού, για να λάβεις μισθό και της δικής σου και της ωφέλειας των άλλων. Πράξε τα όλα για τη δόξα του θεού κι έτσι θα δοξαστείς και σύ. «θα δοξάσω», λέει, «όποιους με δοξάσουν. Κι όποιοι με περιφρονούν θα τους περιφρονήσω».

Ας τα πράττουμε λοιπόν όλα για τη δόξα του, για να επιτύχουμε αυτό το μακάριο τέλος. Αυτό μακάρι όλοι μας να το επιτύχουμε με τη χάρη και τη φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Δική του η δόξα και η δύναμη στους αιώνες.

Αμήν.

Γιατί πιστεύω;

π. Αλέξανδρος Σμέμαν

Γιατί πιστεύω; Κοιτάζω μέσα μου, μέσα στις εμπειρίες και στα αισθήματα μου και μολοταύτα δεν βρίσκω καμία απάντηση. Τι σημαίνει ο θεός για μένα; Ένας τρόπος να ερμηνεύσω τον κόσμο και τη ζωή; ΟΧΙ!

Πρώτον μου είναι ξεκάθαρο πως αυτή η εξήγηση δεν είναι η πηγή της πίστεως μου σ' αυτόν και δεύτερον πως η πίστη μου στον θεό δεν «εξηγεί» ορθολογιστικά όλα τα μυστήρια και τα αινίγματα του κόσμου.

Όχι μια και δύο φορές στη ζωή μου έπρεπε να σταθώ στο πλευρό

ενός ετοιμοθάνατου παιδιού που έπασχε φρικτά. Και λοιπόν τι; Θα μπορούσα να υπερασπιστώ ή να δικαιολογήσω αυτούς τους πόνους και τον ίδιο το θάνατο «θρησκευτικά» καθώς λένε; ΟΧΙ! Μπορούσα μονάχα να πώ: Ο θεός είναι εδώ, ο θεός υπάρχει. Μπορούσα μονάχα να ομολογήσω πόσο αδύνατον είναι να μετρήσουμε αυτή την παρουσία με τις γεμάτες θλίψη γήινες ερωτήσεις μας.

Όχι φυσικά η πίστη δεν είναι προϊόν της ανάγκης μου για εξηγήσεις. Τότε από πού προέρχεται; ή μήπως προέρχεται από τον φόβο μου για την τελική εκμηδένιση, από εκείνη την παράφορη και κατ' ουσίαν εγωιστική εσωτερική επιθυμία να μην εκμηδενιστώ; Όχι αυτό δεν εξηγεί το γιατί πιστεύω γιατί φαίνεται πως οι υποθέσεις για την μετά θάνατο ζωή και την αθανασία – ακόμα και οι πιο ευφυείς φιλοσοφικές υποθέσεις – είναι παιδιάστικες φλυαρίες.

Δεν είναι ότι επιθυμώ την αιώνια ζωή μετά θάνατο ο λόγος που πιστεύω στον θεό, το αντίθετο, πιστεύω στην αιώνια ζωή γιατί πιστεύω στον θεό.

Ο θεός δεν μας υποσχέθηκε επίγεια ευτυχία!

π. Αλέξανδρος Σμέμαν

Αλλά γιατί όλα αυτά, εκτός από μια στιγμιαία χαρά, δεν έχουν μια μεγαλύτερη και διαρκέστερη επίδραση; Πόσος θυμός, αμοιβαίος πόνος, προσβολή.

Πόση – δίχως υπερβολή -κρυμμένη βία. Τι είναι αυτό που θέλει ο άνθρωπος; Για ποιό πράγμα διψά; Αν δεν το λάβει, μεταμορφώνεται σ' ένα πρόσωπο του κακού, κι αν το λάβει, τον κάνει να επιθυμει περισσότερο.

Θέλει την αναγνώριση, δηλαδή τη «δόξα των άλλων». Να είναι «κάποιος» για τον άλλο, για τους άλλους, «κάτι»: μια αρχή, μια εξουσία, ένα αντικείμενο φθόνου, κ.λπ. Εδώ βρίσκεται, νομίζω, η κύρια πηγή και η ουσία της υπερηφάνειας. Κι αυτή η υπερηφάνεια μεταμορφώνει αδελφούς σ' εχθρούς.

Στην Εκκλησία, που είναι ένας μικρόκοσμος και που καλείται ν' αποκαλύψει την Καινή Ζωή σ' αυτόν τον κόσμο, στην Εκκλησία που η ζωή της, η πηγή της και η ουσία της δεν είναι η υπερηφάνεια, αλλά η αγάπη (των εχθρών μας) – όλα αυτά είναι ιδιαίτερα ορατά. Έξω από την Εκκλησία, «εν τω κοσμω τούτω», η υπερηφάνεια – όπως ο θάνατος, η εξουσία, ο πόθος – είναι νομιμη. Εφευρίσκονται σχήματα για τον εξαγνισμό τους, τη μεταμόρφωσή τους σε κοινωνικά αποδεκτά φαινόμενα.

Γι' αυτό έχουμε τη σημερινή αναστάτωση με τα «δικαιώματα», τη δημοκρατία, κ.λπ. Η κύρια κινητήρια δύναμη σήμερα δεν είναι η «ελευθερία», όπως συνήθως νομίζουμε, αλλά η εξίσωση. Είναι μια ισχυρή άρνηση της ιεραρχίας στη ζωή, υπεράσπιση όχι του δικαιώματος του καθένα να είναι ο εαυτός του, αλλά μια υποσυνείδητη διαβεβαίωση πως όλοι ουσιαστικά είναι ίδιοι, δηλαδή ότι δεν υπάρχουν «πρώτοι», αναντικατάστατοι, μοναδικοί, «κεκλημένοι».

Παρ' όλα αυτά, στον πεπτωκότα κόσμο μας, τα δικαιώματα και η δημοκρατία είναι σχετικά καλά, είναι μια σχετική ρυθμιση στον αγώνα του καθενός ενάντια σ' όλους τους άλλους. Γίνονται κακά μόνον όταν εξαφανιστούν τα σχετικά τους χαρακτηριστικά και «θεωθούν», ώστε να γίνουν καλά σε μια ολοκληρωτική, φασιστική

κυβέρνηση• αλλά τότε μεταβάλλονται σε κακό εκεί όπου νικούν και γίνονται αυτοσκοπός, δηλαδή είδωλο. Γίνονται δε είδωλο κάθε φορά που παύουν να υπερασπίζονται τον αδύναμο, και μετατρέπονται σε όργανο εξίσωσης, και γι' αυτό πνευματικού απανθρωπισμού και τελικά υπερηφάνειας.

Στην Εκκλησία, δικαιώματα, εξισωτισμός και αγώνες είναι ανεφάρμοστα, επειδή η Εκκλησία δεν γνωρίζει άλλο νομο από τον νομο της αγάπης• ή μάλλον την ίδια την αγάπη. Αν εκπέσει ή αδυνατίσει η αγάπη, αν κάποιος απομακρυνθεί από την αγάπη, εισβάλλει η υπερηφάνεια (επιθυμία της σαρκός, επιθυμία των οφθαλμών, αλαζονεία του βίου – Α' Ιωαν. 2,16). Η αγάπη, ως ζωή του Θεού – και σ' αυτή τη ζωή δεν υπάρχει αλαζονεία. Ο Πατήρ είναι πάντοτε Πατήρ, αλλά δίνει τα πάντα στον Υιό.

Ο Υιός δεν ισχυρίζεται πως είναι ο Πατήρ αλλά είναι αιωνίως ο Υιός, και το Άγιο Πνεύμα είναι η Ζωή καθατή, η Ελευθερία καθατή («το πνεύμα όπου θέλει πνεί», Ιωαν. 3,8), είναι η ίδια η Αγάπη του Πατρός προς τον Υιό του Υιού προς τον Πατέρα, το θείο δώρο της ύπαρξης και της υπακοής. Ο Θεός δίνει αυτή την αγάπη, κάνει τον άνθρωπο μέρος αυτής της αγάπης, και αυτή η κοινωνία είναι η Εκκλησία.

Έτσι στην Εκκλησία δεν υπάρχουν δικαιώματα, ούτε συνδεόμαστε μ' αυτά τα δικαιώματα, ούτε υπάρχει εξισωτισμός. Δεν υπάρχει εξισωτισμός, γι' αυτό και δεν υπάρχει σύγκριση -που είναι η κύρια πηγή υπερηφάνειας. Η πρόσκληση για τελείωση που απευθύνεται σε κάθε πρόσωπο είναι μια πρόσκληση να βρούμε τον εαυτό μας, όχι βέβαια με τη σύγκριση, ούτε με την αυτοανάλυση («που βρίσκεται το δυναμικό μου;») αλλά κατά Θεόν. Από δω προέρχεται και το παράδοξο: μπορείς να βρείς τον εαυτό σου μόνον όταν τον χάσεις, και αυτό σημαίνει να ταυτίσεις ολοκληρωτικά τον εαυτό σου με την κλήση του Θεού, ενώ το σχέδιο που υπάρχει για τον άνθρωπο δεν αποκαλύπτεται στον ίδιο τον άνθρωπο αλλά «εν Θεώ»!

Ν' αγαπάς – τον εαυτό σου και τους άλλους – με την αγάπη του Θεού: πόσο χρειάζεται αυτό στην εποχή μας που η αγάπη έχει

σχεδόν ολοκληρωτικά παρεξηγηθεί. Πόσο χρήσιμο δεν θα ήταν αν στοχαζόμασταν προσεκτικότερα και βαθύτερά τη ριζική ιδιαιτερότητα της αγάπης του Θεού. Μού φαίνεται μερικές φορές πως η πρώτη ιδιορρυθμία της είναι η σκληρότητά της. Αυτό σημαίνει – *mutatis mutandis* – την απουσία συναισθηματικότητας με την οποία ο κόσμος και ο Χριστιανισμός ταυτίζονται συνήθως αυτή την αγάπη.

Στην αγάπη του Θεού, δεν υπάρχει καμία υπόσχεση για επίγεια ευτυχία, καμία φροντίδα γι' αυτήν. Αυτή η αγάπη είναι υποταγμένη ολοκληρωτικά στην επαγγελία και στην έγνοια για τη Βασιλεία του Θεού, δηλαδή στην απόλυτη ευτυχία για την οποία ο Θεός έχει δημιουργήσει τον άνθρωπο και στην οποία έχει καλέσει τον άνθρωπο.

Έτσι, η πρώτη ουσιαστική σύγκρουση ανάμεσα στην αγάπη του Θεού και στην πεπτωκυία ανθρώπινη αγάπη: «Κόψε το χέρι σου», «βγάλε το μάτι σου», «άφησε τη γυναίκα και τα παιδιά σου», «ακολούθησε τη στενή οδό...» – όλα αυτά είναι φανερό πως δεν συμβιβάζονται με την ευτυχία στη ζωή. Αυτό ήταν που έκανε τον κόσμο ν' αλλάξει δρομο από την ολοκληρωτική αγάπη και να τον γεμίσει με μίσος.

Schmemmann Alexander

**Περί της πνευματικής
τελειότητας**

Άγίου Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου

Με τη χάρη και τη θεία δωρεά του Πνεύματος ο καθένας από μας κερδίζει τη σωτηρία· με πίστη πάλι και αγάπη και με αγώνα της αυτεξούσιας προαιρέσεως μπορεί να φτάσει στο τέλειο μέτρο της αρετής. Και τούτο, για να κληρονομήσει την αιώνια ζωή όχι μόνο με τη χάρη, αλλά και με τη δικαιοσύνη.

Και μήτε να αξιώνεται την τέλεια αρετή με μόνη τη θεία δύναμη και χάρη, χωρίς να συνεισφέρει και τούς δικούς του κόπους, μήτε πάλι με μόνη τη δική του προθυμία και δύναμη να φτάνει το τέλειο μέτρο της ελευθερίας και της καθαρότητας χωρίς να βοηθήσει από ψηλά το χέρι του Θεού. Όπως λέει και ο Ψαλμωδός, αν ο Κύριος δεν οικοδομήσει το σπίτι, η δε φυλάξει την πόλη, μάταια αγρυπνούν οι φύλακες και μάταια κοπιάζουν οι οικοδόμοι.

2. Ερώτηση: Ποιο είναι το θέλημα του Θεού, στο οποίο προτρέπει και καλεί ο Απόστολος τον καθένα να φτάσει;

Απόκριση: Η τέλεια κάθαρση από την αμαρτία, η ελευθερία από τα πάθη της ατιμίας και η απόκτηση της κορυφαίας αρετής.

Αυτό είναι ο καθαρισμός και αγιασμός της καρδιάς πού γίνεται με τη μέθεξη του τέλειου και θεϊκού Πνεύματος, με εσωτερική αίσθηση. Γιατί λέει ο Κύριος: «Μακάριοι όσοι έχουν καθαρή καρδιά, γιατί αυτοί θα δουν το Θεό», και: «Να γίνεστε και σεις τέλειοι, όπως είναι τέλειος και ο ουράνιος Πατέρας σας». Και ο Δαβίδ λέει: «Είθε να γίνει η καρδιά μου άμεμπτη στην τήρηση των εντολών Σου, για να μην ντροπιαστώ», και πάλι: «Τότε μόνο δεν θα ντροπιαστώ, όταν εκπληρώνω όλες τις εντολές Σου». Επίσης σ' εκείνον πού ερωτά: «Ποιος είναι άξιος να ανέβει στο όρος του Κυρίου και να σταθεί στον άγιο τόπο Του;» αποκρίνεται: «Αυτός πού έχει αθώα χέρια και καθαρή καρδιά». Με τα λόγια αυτά υποδηλώνει την τέλεια αναίρεση της αμαρτίας πού

επιτελείται με την πράξη και με τη διάνοια.

3. Το Άγιο Πνεύμα, γνωρίζοντας ότι τα αφανή και κρυφά πάθη δύσκολα φεύγουν και είναι σαν ριζωμένα βαθιά στην ψυχή, μας δείχνει μέσω του Δαβίδ, με τι τρόπο να επιχειρούμε την κάθαρσή τους. Λέει αυτός δηλαδή: «Καθάρισέ με από τα κρυμμένα πάθη μου». Έτσι φανερώνει ότι θα το πετύχομε αυτό με πολλή δέηση και πίστη και με ολοκληρωτική στροφή προς το θεό, μαζί με τη συνέργια του Πνεύματος. Παράλληλα, με το να αντιστεκόμαστε και εμείς στα πάθη και να φυλάγομε με κάθε τρόπο την καρδιά μας.

4. Και ο μακάριος Μωυσής, θέλοντας με παραδείγματα να δείξει ότι η ψυχή δεν πρέπει να ακολουθεί δύο γνώμες, δηλαδή το καλό και το κακό, αλλά μόνο το καλό, ούτε να καλλιεργεί δύο είδη καρπών, δηλαδή ωφέλιμους και βλαβερούς, αλλά μόνο ωφέλιμους, λέει: «Στο αλώνι σου, δε θα ζέψεις μαζί ζώα διαφορετικού γένους, λ.χ. βόδι με γαϊδούρι, αλλά αφού ζέψεις ζώα του ιδίου γένους, να αλωνίσεις τα σπαρτά σου», -δηλαδή στο αλώνι της καρδιάς μας να μην αλωνίζουν μαζί αρετή και κακία, αλλά μόνον η αρετή. «Δεν θα υφάνεις λινό μαζί με μάλλινο ύφασμα, ούτε μαλλί με λινό. Δε θα καλλιεργήσεις στο χωράφι σου δύο είδη καρπών μαζί. Δε θα διασταυρώσεις ζώα διαφορετικού γένους, αλλά θα ενώσεις ζώα ίδιου γένους.» Με όλα αυτά υπαινίσσεται με μυστικό τρόπο ότι δεν πρέπει να καλλιεργούνται μέσα μας, όπως είπαμε, κακία και αρετή, αλλά να γεννιούνται αποκλειστικά οι γόννοι της αρετής· ούτε να μετέχει η ψυχή σε δύο πνεύματα, στο πνεύμα του θεού και στο πνεύμα του κόσμου, αλλά μόνο στο πνεύμα του θεού, και να καρποφορεί μόνο τούς καρπούς του Πνεύματος. Γι' αυτό λέει ο Ψαλμωδός: «Συμμορφωνόμουν σ' όλες τις εντολές Σου και μίσησα κάθε τι πού οδηγεί στην αδικία».

5. Η ψυχή πού επιθυμεί να διατηρήσει την παρθενικότητά της και να ενωθεί με το θεό, δεν πρέπει να μένει αγνή μόνο από τα φανερά αμαρτήματα, όπως είναι η πορνεία, ο φόνος, η κλοπή, η γαστριμαργία, η κατάκριση, το ψεύδος, η φιλαργυρία, η πλεονεξία και τα όμοια, αλλά πολύ περισσότερο από τα αφανή, όπως προείπαμε. Δηλαδή από επιθυμία, κενοδοξία, ανθρωπαρέσκεια, υποκρισία, φιλαρχία, δολιότητα, κακοήθεια, μίσος, απιστία, φθόνο, φιλαυτία, υπερηφάνεια και τα όμοια. Κατά την Γραφή, τα εσωτερικά αυτά αμαρτήματα είναι ίσα με τα

εξωτερικά. Γιατί λέει: « Ο Κύριος διασκόρπισε τα κόκαλα των ανθρωπάρεσκων», και: « Ο Κύριος αποστρέφεται τον αιμοχαρή και δόλιο άνθρωπο», δείχνοντας με αυτό ότι την δολιότητα ο Κύριος την αποστρέφεται ίσα με τον φόνο. Επίσης λέει για «ανθρώπους πού μιλούν ειρηνικά στους άλλους, μέσα τους όμως σχεδιάζουν κακά», και πάλι: «Μέσα στην καρδιά σας συλλογίζεστε πως να διαπράξετε ανομίες στη ζωή», και: « Αλίμονο σας, όταν όλοι οι άνθρωποι σας επαινούν», όταν δηλαδή επιδιώκετε να ακούτε καλά για τον εαυτό σας από τούς ανθρώπους και κρέμεστε από τη γνώμη και τούς επαίνους τους· επειδή, πως είναι δυνατό να διαφύγετε την προσοχή των ανθρώπων για πάντα όταν κάνετε το καλό; Άλλωστε και ο ίδιος ο Κύριος λέει: «Να λάμψει το φως σας μπροστά στους ανθρώπους», αλλά προσθέτει: «Να επιδιώκετε να πράττετε το αγαθό για τη δόξα του θεού και όχι για δική σας δόξα, ούτε να σας κινεί έρωτας για ανθρώπινους επαίνους». Γιατί ο Κύριος φανέρωσε ότι οι τέτοιοι άνθρωποι είναι άπιστοι, λέγοντας: «Πως μπορείτε να έχετε πίστη, αφού αποζητάτε τον έπαινο ο ένας του άλλου και δε ζητάτε τη δόξα από τον μόνο θεό;». Πρόσεξε και τον Απόστολο, πως απαιτεί ακρίβεια ακόμη και μέχρι το φαγητό και το ποτό. Δίνει εντολή, όλες οι πράξεις μας να αποβλέπουν στη δόξα του θεού, λέγοντας: «Είτε τρώτε, είτε πίνετε, είτε κάνετε οτιδήποτε, όλα να τα κάνετε για τη δόξα του θεού». Και ο θεολόγος Ιωάννης κατατάσσει το μίσος μαζί με το φόνο, λέγοντας: «Αυτός πού μισεί τον αδελφό του είναι ανθρωποκτόνος».

6. « Η αγάπη όλα τα δέχεται, όλα τα υπομένει· η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει», λέει ο Απόστολος. Με το "ουδέποτε εκπίπτει" εννοεί το εξής: Εκείνοι πού έλαβαν τα χαρίσματα του Πνεύματος πού ανέφερε, αλλά δεν αξιώθηκαν ακόμη την τέλεια ελευθερία από τα πάθη μέσω της πλήρους και ενεργούς αγάπης, δεν έφτασαν ακόμη στην ασφάλεια, αλλά η αρετή τους βρίσκεται ακόμη σε κίνδυνο και αγώνα και φόβο λόγω της επιβουλής των πονηρών πνευμάτων. Η τέλεια αγάπη όμως δεν υπόκειται ούτε σε πτώση, ούτε σε πάθος, αλλά, όπως υπέδειξε ο Απόστολος, είναι τέτοια ώστε οι γλώσσες των Αγγέλων, η προφητεία, όλη η γνώση και τα χαρίσματα των ιαμάτων είναι μηδέν όταν παραβληθούν με εκείνη.

7. Ο λόγος πού ο Κύριος παρουσίασε την τελειότητα ως σκοπό,

είναι για να βλέπει ο καθένας πόσο φτωχός είναι από ένα τόσο μεγάλο πλούτο και να τρέχει με ζέση και ορμή προς αυτό το τέρμα και να διανύει έτσι τον πνευματικό δρόμο μέχρις ότου το φτάσει, όπως λέει ο Απόστολος: « Έτσι να τρέχετε, για να κερδίσετε το βραβείο».

8. Το να απαρνηθεί κανείς τον εαυτό του σημαίνει το εξής: Να είναι κανείς παραδομένος τελείως στην αδελφότητα και να μην ακολουθεί διόλου δικό του θέλημα, μήτε να έχει τίποτε δικό του, παρά μόνο το ένδυμα, για να είναι από όλα ελεύθερος και να εκτελεί με χαρά ό,τι τον διατάζουν. Τούς αδελφούς όλους και μάλιστα τούς ανωτέρους και εκείνους πού έχουν αναλάβει τα βάρη της μονής, να τούς θεωρεί κυρίους και δεσπότες του για το Χριστό, υπακούοντας σ' Αυτόν πού είπε: « Όποιος από σας θέλει να είναι πρώτος και μέγας, ας είναι τελευταίος απ' όλους και υπηρέτης σε όλους και δούλος όλων». Να μην επιδιώκει από τούς αδελφούς ούτε δόξα, ούτε τιμή, ούτε έπαινο, ακόμη κι εκείνον τον έπαινο πού συνοδεύει την καλή διακονία και διαγωγή. Γιατί λέει ο Απόστολος: «Να διακονείτε με κάθε καλή διάθεση, όχι για τα μάτια και για να είστε αρεστοί στους ανθρώπους». Και να θεωρεί πάντοτε τον εαυτό του χρεώστη της διακονίας προς τούς αδελφούς με αγάπη και απλότητα.

9. Οι προϊστάμενοι της αδελφότητας, επειδή έχουν αναλάβει μεγάλο έργο, πρέπει να αγωνίζονται προς τις αντίθετες πανουργίες της κακίας με την ταπεινοφροσύνη, για να μην πέσουν στο πάθος της υπερηφάνειας και, ασκώντας δυναστική εξουσία στους υποταγμένους αδελφούς, προξενήσουν στον εαυτό τους ζημία αντί μέγιστο κέρδος. Αλλά σαν εύπλαχνοι πατέρες και σαν να έχουν παραδώσει για το θεό τούς εαυτούς των στην αδελφότητα σωματικά και πνευματικά, να φροντίζουν γι' αυτούς και να τούς επιμελούνται σαν παιδιά του θεού. Στα φανερά βέβαια δεν πρέπει να αμελούν τα καθήκοντα του προϊσταμένου, δηλαδή να διατάζουν, η να συμβουλέψουν τούς πιο ώριμους, η να επιπλήξουν, η να ελέγξουν όπου χρειάζεται, η να παρηγορήσουν όπου πρέπει, για να μην επέλθει σύγχυση στα μοναστήρια με την πρόφαση της ταπεινώσεως η της πραότητας, καθώς θα καταργείται η πρέπουσα διάκριση σε προϊσταμένους και υποτακτικούς. Βαθιά όμως στην καρδιά τους να πιστεύουν ότι είναι ανάξιοι δούλοι όλων των

αδελφών και, σαν καλοί παιδαγωγοί πού τούς έχουν εμπιστευθεί τα παιδιά του κυρίου τους, να φροντίζουν με κάθε καλή διάθεση και φόβο θεού να καταρτίζουν καθένα αδελφό σε κάθε καλό έργο, γνωρίζοντας ότι γι' αυτόν τον κόπο τους ο θεός τούς έχει ετοιμάσει μεγάλο και αναφαίρετο μισθό.

10. Αυτοί πού έχουν αναλάβει την παιδαγωγία παιδιών πού τυχαίνει να είναι κάποτε και δικοί τους κύριοι, για χάρη της αγωγής και της ευταξίας δεν παραμελούν και να τα χτυπούν, αλλά με αγάπη. Έτσι πρέπει και οι προεστωτες όχι από θυμό και υψηλοφροσύνη, ούτε για εκδίκηση, να τιμωρούν τούς αδελφούς εκείνους πού έχουν ανάγκη παιδεύσεως, αλλά με σπλάχνα οικτίρμων, και με σκοπό πνευματικής ωφέλειας να προξενούν τη διόρθωσή τους.

11. Ο καθένας πού θέλει να χαραχθούν επάνω του αυτά τα καλά ήθη, πρέπει πριν από κάθε άλλο και παντού να επιδιώκει το φόβο του θεού και την ιερή αγάπη, η οποία είναι πρώτη και μεγαλύτερη εντολή. Και να την ζητεί από τον Κύριο ακατάπαυστα να την κάνει περιεχόμενο της καρδιάς του, και έτσι με τη συνεχή και αδιάκοπη μνήμη του θεού, προκόβοντας μέρα τη μέρα με τη χάρη, να προσθέτει σ' αυτήν και να την αυξάνει. Γιατί με το ζήλο και το σθένος, το φροντίδα και τον αγώνα, γινόμαστε ικανοί να αποκτήσουμε την αγάπη του θεού, η οποία διαμορφώνεται μέσα μας με τη χάρη και τη δωρεά του Χριστού. Από αυτήν κατορθώνομε εύκολα και τη δεύτερη εντολή, δηλαδή την αγάπη προς τον πλησίον. Γιατί τα πρώτα πρέπει να μπαίνουν μπροστά και να τα φροντίζομε περισσότερο από τα άλλα, και κατόπιν τα δεύτερα ακολουθούν τα πρώτα. Αν τώρα κανείς παραμελήσει την πρώτη και μεγάλη εντολή, δηλαδή την αγάπη προς το θεό, -η οποία συγκροτείται από την εσωτερική μας διάθεση, την αγαθή συνείδηση και τα ορθά περί θεού φρονήματα, συνάμα δε και από τη θεία βοήθεια-, και από τη δεύτερη θέλει μόνο στην εξωτερική επιμέλεια της διακονίας να αφοσιωθεί, είναι αδύνατο να την ασκήσει σωστά και καθαρά. Γιατί όταν η κακία βρει το νου έρημο από τη μνήμη και την αγάπη και την αναζήτηση του θεού, η κάνει να φαίνονται δύσκολα και κοπιαστικά τα θεια προστάγματα, συνδουλίζοντας στην ψυχή γογγυσμούς και λύπες και κατηγορίες εναντίον της διακονίας των αδελφών, η τον εξαπατά με την ιδέα

ότι είναι τάχα ενάρετος και τον φουσκώνει και τον παραπείθει να θεωρεί τον εαυτό του άξιο τιμής και σπουδαίο και τέλειο τηρητή των εντολών.

12. Όταν ο άνθρωπος νομίζει ότι επιμελείται άριστα τις εντολές, τότε είναι φανερό ότι αμαρτάνει και παραβαίνει την εντολή, γιατί έκρινε ο ίδιος τον εαυτό του και δεν περίμενε Εκείνον πού κρίνει αληθινά. Όταν το Πνεύμα του Θεού δίνει κοινή μαρτυρία με το δικό μας πνεύμα, σύμφωνα με το ρητό του Παύλου, τότε είμαστε αληθινά άξιοι του Χριστού και τέκνα Θεού· όχι όμως όταν από τη δική μας ιδέα δικαιώσομε τον εαυτό μας. Γιατί, όπως λέει ο Απόστολος, δεν είναι δόκιμος εκείνος πού αυτοσυσταίνεται, αλλά εκείνος πού τον συσταίνει ο Κύριος. Όταν ο άνθρωπος είναι γυμνός από τη μνήμη και το φόβο του Θεού, τότε είναι αναπόφευκτο να έχει έρωτα για τη δόξα και να κυνηγά τον έπαινο εκείνων τούς οποίους υπηρετεί. Αυτός όμως ελέγχεται ως άπιστος από τον Κύριο, όπως προείπαμε. «Πως μπορείτε, λέει, να πιστεύετε σεις πού δέχεστε δόξα ο ένας από τον άλλον και δε ζητάτε τη δόξα από το μόνο Θεό;»

13. Με μεγάλο αγώνα και κόπο του νου, με σεμνές έννοιες και με συνεχή φροντίδα όλων των καλών κατορθώνεται η αγάπη προς το Θεό, όπως προείπαμε. Και αυτό γιατί ο εχθρός εμποδίζει το νου και δεν τον αφήνει να προσηλώνεται στον θείο έρωτα με τη μνήμη των καλών, αλλά του ερεθίζει την αίσθηση προς τις γήινες επιθυμίες. Γιατί ο θάνατος του εχθρού και η αγχόνη του, μπορούμε να πούμε, είναι όταν ο νους χωρίς περισπασμό ενδιατρίβει στην αγάπη και στη μνήμη του Θεού. Από αυτό μπορεί να γεννηθεί και η ειλικρινής αγάπη του πλησίον· επίσης και η αληθινή απλότητα, η πραότητα, η ταπείνωση, η ακεραιότητα, η αγαθότητα και η προσευχή, και γενικά όλο το πανέμορφο στεφάνι των αρετών, από τη μία και μόνη και πρώτη εντολή, την αγάπη προς το Θεό, αντλεί την τελειότητα. Έχουμε λοιπόν ανάγκη από μεγάλο αγώνα και πόνο κρυφό και εσωτερικό, από έρευνα των λογισμών και γύμναση των εξασθενημένων αισθητηρίων της ψυχής για να διακρίνουν το καλό και το κακό, και από ενδυνάμωση και αναζωπύρωση των καταπονημένων μελών της ψυχής με την επιμελή ύψωση του νου προς το Θεό. Γιατί όταν ο νους μας συνεχώς προσκολλάται με τέτοιο τρόπο στο Θεό, θα γίνει ένα πνεύμα με

τον Κύριο, σύμφωνα με το ρητό του Παύλου.

14. Εκείνοι που αγαπούν την αρετή πρέπει νύχτα και μέρα να έχουν ακατάπαυστα αυτόν τον κρυφό αγώνα και τον πόνο και τη μελέτη κατά την εργασία οποιασδήποτε εντολής, δηλαδή όταν προσεύχονται, όταν διακονούν, όταν τρώνε, όταν πίνουν, η όταν κάνουν οτιδήποτε, ώστε όποιο αγαθό πραγματοποιηθεί, να γίνει για τη δόξα του Θεού και όχι για δική μας δόξα. Έτσι θα είναι ευχερής και εύκολη για μας όλη η επιμέλεια των εντολών, καθώς θα την ευκολύνει και θα ελαφρύνει τον κόπο της η αγάπη του Θεού. Γιατί όλος ο αγώνας και η φροντίδα του εχθρού συγκεντρώνεται, όπως προείπαμε, στο να αποτραβήξει το νου από τη μνήμη του Θεού και το φόβο και την αγάπη Του, και εξαπατώντας τον με γήινα δολώματα να τον στρέψει από το όντως αγαθό στα νομιζόμενα αγαθά.

15. Ο πατριάρχης Αβραάμ, όταν συνάντησε τον ιερέα του Θεού Μελχισεδέκ, του έδωσε δώρο από τα καλύτερα των υπάρχοντων του και έτσι δέχθηκε την ευλογία του. Με αυτό, το Πνεύμα μας ανυψώνει σε υψηλότερη θεωρία. Πρέπει δηλαδή τα άκρα και τα καλύτερα λιπαρά μέρη του όλου ψυχοσωματικού μας συνθέματος, τα όποια είναι ο νους, η συνείδηση, η αγαπητική δύναμη της ψυχής, να τα προσφέρομε πρώτα απ' όλα σαν ιερό ολοκαύτωμα. Έπειτα, τούς πρώτους και καλύτερους από τούς ορθούς λογισμούς μας να τούς αφιερώνουμε στη μνήμη του Θεού και να τούς απασχολούμε αδιάκοπα στην αγάπη Του και στον μυστικό και υπέρλογο ερωτά Του. Και έτσι μπορούμε να προκόβομε μέρα τη μέρα και να προοδεύομε στην αρετή, με τη βοήθεια της θείας χάριτος, οπότε και το φορτίο της δικαιοσύνης των εντολών θα μας φανεί ελαφρό και θα τις εκτελούμε καθαρά και άμεμπτα, βοηθούμενοι από τον ίδιο τον Κύριο με την πίστη μας προς Αυτόν.

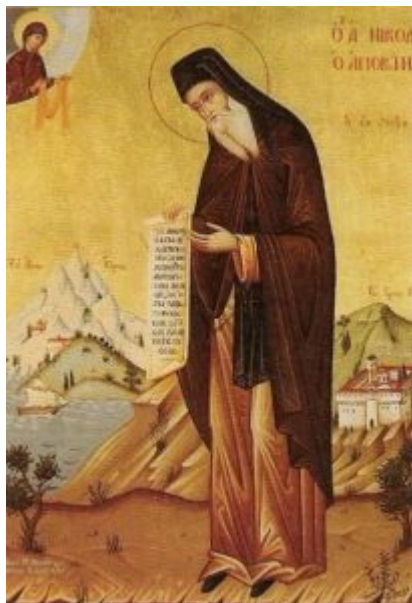
16. Σχετικά με την εξωτερική άσκηση και ποια αγαθή εργασία είναι μεγαλύτερη και πρώτη, πρέπει να γνωρίζετε τούτο, αγαπητοί· ότι οι αρετές είναι δεμένες μεταξύ τους και ακολουθούν η μία την άλλη, σαν κάποια ιερή αλυσίδα, πιασμένες η μία από την άλλη. Η προσευχή, για παράδειγμα, από την αγάπη, η αγάπη από τη χαρά, η χαρά από την πραότητα, η πραότητα από την ταπεινοφροσύνη, η ταπεινοφροσύνη από τη διακονία, η διακονία από την ελπίδα, η ελπίδα από την πίστη, η πίστη από

την υπακοή, η υπακοή από την απλότητα. Επίσης τα αντίθετα είναι δεμένα το ένα με το άλλο. Το μίσος με το θυμό, ο θυμός με την υπερηφάνεια, αυτή με την κενοδοξία· τούτη με την απιστία, η απιστία με τη σκληροκαρδία, αυτή με την αμέλεια, η αμέλεια με τη χαύνωση, με την ολιγωρία τούτη, αυτή πάλι με την ακηδία, όπως επίσης κι αυτή με την ανυπομονησία, ενώ τούτη με τη φιληδονία. Έτσι και οι υπόλοιπες κακίες, η μία ακολουθεί την άλλη.

17. Ό,τι καλό κάνει ο άνθρωπος, ο πονηρός θέλει να το σπιλώνει και να το καταμολύνει με την επιμιξία των δικών του σπερμάτων, δηλαδή της κενοδοξίας η της οίησης η του γογγυσμού η κάποιου άλλου παρομοίου, ώστε να μη γίνεται το καλό για το θεό μονάχα η με προθυμία. Αναφέρεται στη Γραφή ότι ο Άβελ πρόσφερε στο θεό θυσία από τα λιπαρά μέρη και από τα πρωτότοκα πρόβατα. Επίσης κι ο Κάιν πρόσφερε δώρα από τούς καρπούς της γης, αλλ' όχι από τα πρώτα. Γι' αυτό ο θεός δέχτηκε τις θυσίες του Άβελ, αλλά τα δώρα του Κάιν δεν τα δέχτηκε. Απ' αυτό μαθαίνουμε ότι ένα καλό, μπορεί να μην το κάνουμε καλά· να το κάνουμε δηλαδή η με αμέλεια, η καταφρονητικά, η για κάτι άλλο και όχι για το θεό. Και γι' αυτό συμβαίνει να μη γίνεται ευπρόσδεκτο από το θεό.

Αγίου Μακαρίου του Αιγυπτίου.

**Όσιος Νικόδημος ο Αγιορείτης
ο σοφός διδάσκαλος της
εκκλησίας**

Βιογραφία

Ο Όσιος Νικόδημος γεννήθηκε στη Νάξο το έτος 1749 μ.Χ. από γονείς ευσεβείς και ενάρετους, τον Αντώνιο και Αναστασία Καλλιβούρη (η οποία εμόνασε στην Ιερά Μονή Χρυσοστόμου Νάξου, με το όνομα Αγάθη). Το κατά κόσμον όνομά του ήταν Νικόλαος και από μικρός έδειχνε ότι ήταν άνθρωπος μεγάλης αρετής και φοβερής ευφυΐας. Τα πρώτα του γράμματα τα έμαθε στη Νάξο και έπειτα στη σχολή της ίδιας πόλης επέκτεινε τις γνώσεις του, με δάσκαλο τον αδελφό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, Αρχιμανδρίτη Χρύσανθο. Κατόπιν 16 χρόνων πήγε στην Ελληνική σχολή της Σμύρνης, όπου κοντά σε φημισμένους διδασκάλους έλαβε ανώτερη παιδεία και αρετή. Μετά από ορισμένες περιπέτειες, το 1775 μ.Χ. πήγε στο Άγιον Όρος. Εκεί, στη Μονή του Αγίου Διονυσίου εκάρη μοναχός με το όνομα Νικόδημος. Οι Πατέρες της Μονής, που διέκριναν τα μεγάλα φυσικά και επίκτητα χαρίσματα του Νικόδημου, τον διόρισαν αναγνώστη και γραμματέα της Μονής. Στη Μονή αυτή ο Νικόδημος, υπήρξε υπόδειγμα διακονίας και πράξεων αρετής. Έπειτα αποσύρθηκε σε κάποιο κελί, όπου με ασκητικό τρόπο, επιδόθηκε στη μελέτη και συγγραφή πολλών οικοδομητικών, θεολογικών και αγιολογικών βιβλίων. Μεταξύ αυτών είναι ο «[Συναξαριστής](#)», το «Εορτοδρόμιον», η «Νέα Κλίμακα», ο «[Αόρατος Πόλεμος](#)» και άλλα πολλά. Τελικά μετά από διάφορες περιπέτειες, που υπέστη στη βραχύχρονη ζωή του, απεβίωσε από ημιπληγία, σε ηλικία 60 χρονών, τις πρώτες ορθρινές ώρες της 14ης Ιουλίου του έτους 1809 μ.Χ. στο κελλί των Σκουρταίων, στις Καρυές του Αγίου Όρους. Τα τελευταία του λόγια ήταν η απάντηση που έδωσε στους μαθητές του όταν τον ρώτησαν αν ησυχάζει: «Τον Χριστό έβαλα μέσα μου και πως να μη ησυχάσω;». Ενταφιάστηκε στο

Λαυριωτικό Κελί των Σκουρταίων στις Καρυαίς του Αγίου Όρους, αφήνοντας πίσω του ένα τεράστιο πνευματικό συγγραφικό έργο, που σήμερα αποτελεί κεφάλαιο για τον λαό της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η Εκκλησία μας επάξια από το έτος 1955 μ.Χ. τον κατέταξε στο Αγιολόγιο της.

Ἀπολυτίκιον

Ἦχος γ'. Τὴν ὠραιότητα.

Σοφίας χάριτι, Πάτερ κοσμούμενος, σάλπιξ θεόφθογγος, ὦφθης τοῦ Πνεύματος, καὶ ἀρετῶν ὑψηγητής, Νικόδημε θεηγόρε, πάσι γὰρ παρέθηκας, σωτηρίας διδάγματα, βίου καθαρότητας, διεκφαίνων τὴν ἔλλαμψιν, τῷ πλούτῳ τῶν ἐνθέων σου λόγων, δι' ὧν ὡς φῶς τῷ κόσμῳ ἔλαμψας.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης δὲν ἔγραφεν ἀπλῶς. Οὔτε τοῦ ἔφθανεν ἢ ἱκανοποιήσῃς ἐκ τῆς πίστεως τῶν ἀληθειῶν, ποῦ ἔγραφε. Τὸ κίνητρον ὅλου τοῦ συγγραφικοῦ του ἔργου, ὑπῆρξεν ὁ ὑπέρτατος νόμος τῆς ζωῆς τῆς ψυχῆς: ἡ Ἀγάπη. Ὁ θεῖος Νικόδημος ἠγάπα περιπαθῶς, διὸ καὶ ἔγραφε γλαφυρῶς. Δὲν ἔδιδε ξηρὰς συνταγὰς· αἱ τρέμουσαι ὀστεῶδεις χεῖρες του, παρεσκεύαζον τὰ φάρμακα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν συνανθρώπων του, καὶ ἡ μεγάλη καὶ καθαρὰ καρδία του ἐφλέγετο εἰς τὴν κάμινον τῆς προσευχῆς, διὰ νὰ γίνουν λυσιτελεῖ. Ὁ ἱερὸς πατὴρ ἔζησεν, ἠθλησε νομίμως, ἐφωτίσθη, ἠγάπησε καὶ ἔγραψεν. Ὡς κοπιῶν γεωργός, εἰς τὸ νοητὸν τοῦ Κυρίου γεώργιον, ἐγεύετο αὐτὸς πρῶτος τὸν καλλίκαρπον τῆς χάριτος καί, ἠλλοιωμένος ἀπὸ τὴν θείαν ἐνέργειαν, τὸν μετέδιδεν ἱεροπρεπῶς καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, διότι ὁ ἅγιος Νικόδημος πρὸ παντὸς ἠγάπα, ἠγάπα τὸν Χριστὸν καὶ τὸν πλησίον. (Μακαριστός π. Θεόκλητος μοναχὸς Διονυσιάτης)

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

Στη μνήμη του Ιερού Νικοδήμου, του μεγάλου αυτού Πατρός της Εκκλησίας, παραθέτουμε τα κυριότερα έργα του, μαζί με παραπομπές στο διαδίκτυο, όπου μπορείτε να τα “κατεβάσετε” στον υπολογιστή σας για ανάγνωση ή εκτύπωση. Κυριότερες πηγές είναι η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κρήτης “[Ανέμνη](#)” και οι “[Δημόσιες Βιβλιοθήκες](#)”.

1. ΧΡΗΣΤΟΘΕΙΑ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

2. ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΑΡΙΟΝ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

3. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

4. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

5. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΙΣ ΕΠΤΑ ΚΑΘΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

6. ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

7. ΚΗΠΟΣ ΧΑΡΙΤΩΝ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

8. ΟΙ ΙΔ΄ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ ΤΟΜΟΙ [ΕΔΩ](#))

9. ΘΕΟΤΟΚΑΡΙΟΝ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

10. ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ ΤΟΜΟΙ [ΕΔΩ](#))

11. ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΙΣΤΕΩΣ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

12. ΝΕΟΝ ΕΚΛΟΓΙΟΝ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

13. ΝΕΟΝ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ

(ΑΠΟ ΑΝΕΜΗ [ΕΔΩ](#))

14. ΑΟΡΑΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

(ΜΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ books.google.gr)

15. ΒΙΒΛΟΣ ΒΑΡΣΑΝΟΥΦΙΟΥ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ

(ΜΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΔΩ: publiclibs.ypepth.gr)

16. ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΗΠΤΙΚΩΝ

(ΜΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΔΩ: publiclibs.ypepth.gr)

17. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ

(ΜΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΔΩ: publiclibs.ypepth.gr)

18. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ

(ΔΙΤΟΜΟ ΜΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΔΩ: publiclibs.ypepth.gr)

19. ΝΕΑ ΚΛΙΜΑΞ

(ΜΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΔΩ: publiclibs.ypepth.gr)

20. ΠΗΔΑΛΙΟΝ

(ΜΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΔΩ: publiclibs.ypepth.gr)

Όσιος Παΐσιος ο Αγιορείτης

Βιογραφία

Ο Όσιος πατήρ Παΐσιος ο Αγιορείτης γεννήθηκε από ευλαβείς γονείς, τον Πρόδρομος και την Ευλαμπία Ενζεπίδη, στα Φάρασα της Καππαδοκίας στις 25 Ιουλίου του 1924 μ.Χ., λίγες μέρες πριν από τη φυγή των Φαρασιωτών από την πατρώα γη για την Ελλάδα. Στη βάπτισή του, ο Όσιος Αρσένιος ο Καππαδόκης, ο πλήρης ημερών και αγιότητος βίου κοσμούμενος ιερέας των Φαράσων, τον ονόμασε Αρσένιο, «για να τον αφήσει καλόγερο στο πόδι του», όπως χαρακτηριστικά είπε.

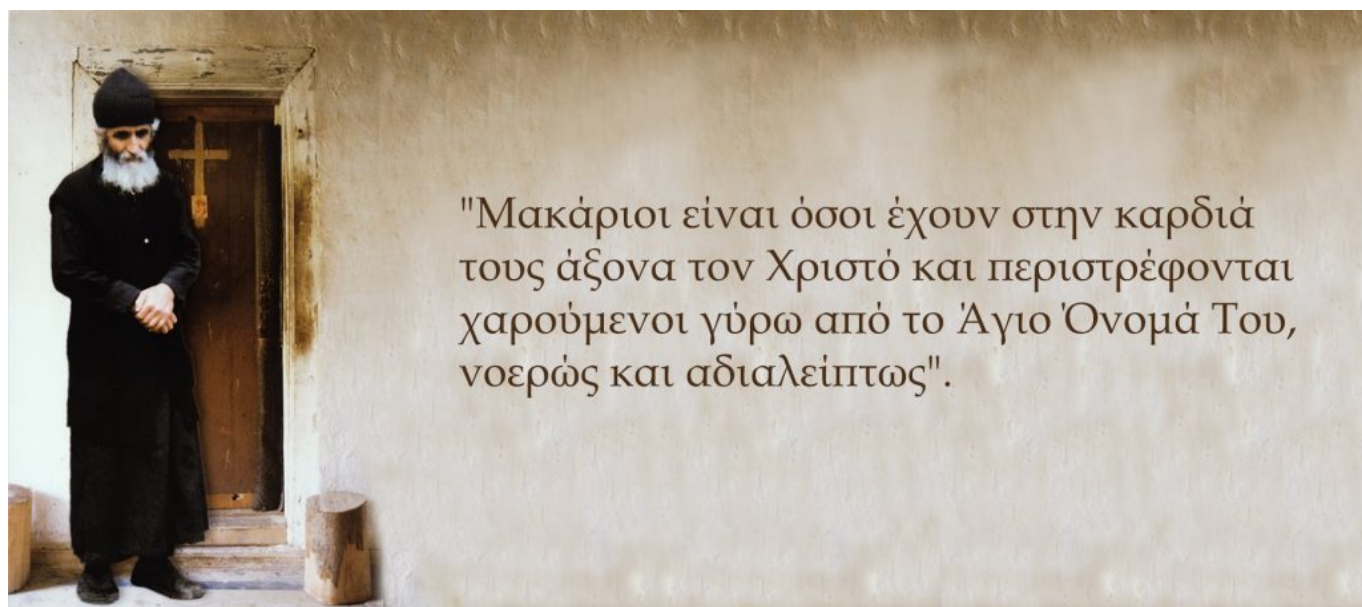
Στην Ελλάδα, η οικογένεια του μικρού Αρσενίου εγκαταστάθηκε στην Κόνιτσα της Ηπείρου, όπου ο ίδιος πέρασε τα παιδικά και νεανικά του χρόνια. Γαλουχούμενος με τις διηγήσεις για το θαυμαστό βίο του Αγίου Αρσενίου, έλεγε ότι θα γίνει μοναχός από την ηλικία των 5 ετών! Και αφού έμαθε να διαβάσει, αγαπημένη του ασχολία υπήρξε η ανάγνωση των βίων των Αγίων, των οποίων εμιμείτο τους ασκητικούς αγώνες με θερμό ζήλο.

Μετά από τις εγκύκλιες σπουδές του δε θέλησε να συνεχίσει στα γράμματα, αλλά προτίμησε να μιμηθεί το Χριστό και μαθήτευσε στην τέχνη του ξυλουργού, την οποία άσκησε με επιμέλεια και δεξιοσύνη. Στην ηλικία των 15 ετών αξιώθηκε της θέας του

Κυρίου, για ένα μόνο φιλότιμο λογισμό, μέσω του οποίου απέκρουσε μία δαιμονική προσβολή του πειρασμού της απιστίας. Από τότε φούντωσε μέσα του ακόμη περισσότερο η φλόγα της αγάπης του Θεού και ο πόθος για τη μοναχική ζωή.

Ακολούθησαν καιροί ταραχής και αναστάτωσης για την Ελλάδα, λόγω της ξένης Κατοχής και του εμφυλίου πολέμου. Ο Όσιος όμως, τόσο ως πολίτης όσο και ως στρατιώτης κατά τη θητεία του (1945 – 1949 μ.Χ.), επέδειξε απaráμιλλο θάρρος και αυτοθυσία. Ήταν πρόθυμος να δώσει κάθε στιγμή και τη ζωή του ακόμα για τη σωτηρία των άλλων. Ευρισκόμενος μάλιστα συχνά μέσα στον καταιγισμό των φονικών πυρών, συνέβη να σώσει με τις θερμές προσευχές του πολλούς στρατιώτες, αλλά να σωθεί και ο ίδιος με τρόπο θαυμαστό.

Επειδή το μεγαλύτερο διάστημα της στρατιωτικής του θητείας το υπηρέτησε με την ειδικότητα του ασυρματιστή, πολλές εκδόσεις αφιερωμένες στη ζωή του Γέροντα τον αναφέρουν ως «Ασυρματιστή του Θεού». Μάλιστα, ο Γέροντας φέροντας ως παράδειγμα την ειδικότητα του στον στρατό, απάντησε σε κάποιον που αμφισβητούσε τη χρησιμότητα της μοναχικής ζωής ότι οι μοναχοί είναι «ασυρματιστές του Θεού», εννοώντας την θερμή τους προσευχή και την έγνοια τους για την υπόλοιπη ανθρωπότητα.

Ύστερα και από αυτές τις περιπέτειες, θέλησε να καταταγεί στο

αγγελικό τάγμα των μοναχών, με τα φτερά που δίνει ο θεός έρωτας. Έτσι, μετέβη στο Άγιο Όρος, αναζητώντας έναν οδηγό για τη ζωή της κατά θεόν ησυχίας. Δεν κατάφερε όμως να εκπληρώσει αμέσως τον πόθο του. Παράλληλα, οι δικοί του βρέθηκαν την ίδια περίοδο σε μεγάλη οικονομική δυσκολία, οπότε τον κάλεσαν να τους βοηθήσει. Έτσι, επέστρεψε στην Κόνιτσα και εργάστηκε ως μαραγκός. Μετά από 3 χρόνια όμως (1953 μ.Χ.), σε ηλικία 29 ετών πλέον, εγκατέλειψε τα πράγματα του κόσμου και επέστρεψε στην Αθωνική Πολιτεία.

Αφού περιήλθε σκήτες και καλύβες, ακολούθησε τελικά τη συμβουλή ενός σεβάσμιου γέροντα και εντάχθηκε στην αδελφότητα της Ιεράς Μονής Εσφιγμένου, γνωστής τότε για την αυστηρή της τάξη. Εκεί έζησε μέσα στην ολοτελή υπακοή και επιδόθηκε σε υπέρμετρη άσκηση, υπερβάλλοντας σε κόπους για χάρη του Χριστού και των αδελφών του. Έτσι, στις 27 Μαρτίου 1954 μ.Χ. εκάρη μοναχός. Έλαβε ρασοευχή και το όνομα Αβέρκιος. Έχοντας όμως άβεστο μέσα του τον πόθο για τον ησύχιο και απράγμονα βίο, πήρε την ευλογία του Ηγουμένου και πήγε να μονάσει στην Ιερά Μονή Φιλοθέου, που ήταν τότε σε κατάσταση ιδιόρρυθμη. Εκεί προετοιμάστηκε για τη ζωή του ερημίτη, κάτω από την καθοδήγηση ενός διακριτικού και σοφού γέροντα, του γέροντα Συμεών. Στις 12 Μαρτίου 1956 μ.Χ., εκάρη μικρόσχημος μοναχός και έλαβε το όνομα «Παΐσιος», χάρη στο Μητροπολίτη Καισαρείας Παΐσιο τον β΄, ο οποίος ήταν και συμπατριώτης του.

Τον Αύγουστο του 1958 μ.Χ., υπακούοντας σε θεία βουλή, δεν εγκαταστάθηκε στην έρημο, για την οποία προετοιμαζόταν, αλλά στην κατεστραμμένη Ιερά Μονή της Παναγίας του Στομίου, που βρίσκεται κοντά στην Κόνιτσα. Σε αυτήν έζησε 4 χρόνια, ζώντας ισάγγελο βίο, παλεύοντας με τους πειρασμούς, ευεργετώντας τους ανθρώπους της περιοχής, σώζοντας πολλούς από τις διδασκαλίες των προτεσταντικών ομάδων που δρούσαν εκεί, και ανακαινίζοντας με πολύ μόχθο το Μοναστήρι.

Το 1962 μ.Χ., όταν και ολοκληρώθηκε το έργο της ανακαίνισης και ο κίνδυνος από τις ετερόδοξες ομάδες εξέλιπε, ο Όσιος παρακαλούσε μέσα στους πειρασμούς, που καθημερινά τον

πολιορκούσαν, θερμά το θεό να του δείξει το δρόμο που έπρεπε να ακολουθήσει. Έτσι, δέχθηκε ως θεόσταλη την πρόσκληση κάποιου ιεροδιακόνου να τον συνοδεύσει στο θεοβάδιστο Όρος του Σινά. Πάνω σε κείνον τον άνυδρο και ξερό τόπο, στο κελί των Αγίων Γαλακτίωνος και Επιστήμης, έζησε επιτέλους αυτό που χρόνια ποθούσε, την προς θεόν μόνωση.

Αγωνιζόμενος με πολλή ταπείνωση, διαρκή νηστεία, ακατάπαυστη αγρυπνία και αδιάλειπτη προσευχή, κατάφερε να υπερνικήσει τις παγίδες του μισόκαλου εχθρού, και να απολαύσει την ένωση με το θεό. Γεμάτος από τη χάρη της θείας παρακλήσεως, απολάμβανε την κατά θεόν ευφρόσυνη μέσα στο καμίνι της απaráκλητης ερήμου. Έγινε μάλιστα ιδιαίτερα αγαπητός στους Βεδουίνους, δίνοντάς τους τρόφιμα με χρήματα από την πώληση στους προσκυνητές ξύλινων σταυρών που έφτιαχνε ο ίδιος.

Δεν θα υπήρχε, έτσι, κανένας λόγος να εγκαταλείψει το στάδιο εκείνο της αρετής, εάν – φεύ! – δεν ενέσκηπτε η σωματική ασθένεια από το τραχύ κλίμα, η οποία τον ανάγκασε να επιστρέψει στην κατά σάρκα πατρίδα του. Επανερχόμενος στο Άγιο Όρος το 1964 μ.Χ., δεν ελάττωσε το πλήθος των ασκητικών αγώνων του, παρά την καταβολή του σώματος, καθώς στο πνεύμα διατηρούσε την πρότερη ζέση του. Ζώντας λοιπόν ως ξένος και παρεπίδημος στη γη, έφτασε να γίνει πολίτης του ουρανού.

Έχοντας, συνεπώς, την πράξη ως την «επίβασιν» της θεωρίας, έφτασε σε υψηλά μέτρα και έγινε κοινωνός θείων μυστηρίων. Εντρύφησε έτσι και στην ωραιότητα του Κυρίου, ενώ επιπλέον έτυχε και της θεομητορικής ευλογίας. Συνομίλησε με αγίους που εμφανίστηκαν μπροστά του, βίωσε την όραση του Άγγελου Φύλακά του, άκουσε αγγελικούς ύμνους και καταυγάσθηκε από το ουράνιο φως.

Το 1966 μ.Χ. ασθένησε σοβαρά και εισήχθη στο Κέντρο Νοσημάτων Θώρακος Βορείου Ελλάδας (Νοσοκομείο Παπανικολάου). Υποβλήθηκε σε εγχείρηση, με αποτέλεσμα μερική αφαίρεση των πνευμόνων. Στο διάστημα μέχρι να αναρρώσει και να επιστρέψει στο Άγιο Όρος φιλοξενήθηκε στο Ιερό Ησυχαστήριο Αγίου Ιωάννου του

Ευαγγελιστού στη Σουρωτή. Επέστρεψε στο Άγιο Όρος μετά την ανάρρωσή του και το 1967 μ.Χ. μετακινήθηκε στα Κατουνάκια, και συγκεκριμένα στο Λαυρεώτικο κελί του Υπατίου (Βλάχικα).

Στις 12 Αυγούστου 1968 μ.Χ. ο Όσιος Παΐσιος, εισήλθε στην Ιερά Μονή Σταυρονικήτα και μόνασε στο κελί του Τιμίου Σταυρού.

Το 1979 μ.Χ. αφήνει τον Τίμιο Σταυρό και αναζητώντας κελί πηγαίνει στην εγκαταλελειμμένη «Παναγούδα». Εκεί ο Όσιος εργάστηκε σκληρά για να δημιουργήσει ένα κελί με «ομόλογο», όπου και έμεινε μέχρι και το τέλος τη ζωής του. Από την εποχή που εγκαταστάθηκε στην Παναγούδα πλήθος λαού τον επισκεπτόταν. Ήταν μάλιστα τόσο το πλήθος ώστε να υπάρχουν και ειδικές σημάνσεις που επεσήμαναν τον δρόμο προς το κελί του, ώστε να μην ενοχλούν οι επισκέπτες τους υπολοίπους μοναχούς. Επίσης δεχόταν πάρα πολλές επιστολές. Όπως έλεγε ο γέροντας στενοχωρείτο πολύ, γιατί από τις επιστολές μάθαινε μόνο για διαζύγια και ασθένειες ψυχικές ή σωματικές. Παρά το βεβαρημένο πρόγραμμά του, συνέχιζε την έντονη ασκητική ζωή, σε σημείο να ξεκουράζεται ελάχιστα, 2 με 3 ώρες την ημέρα. Εξακολούθησε όμως να δέχεται και να προσπαθεί να βοηθήσει τους επισκέπτες. Συνήθιζε επίσης να φτιάχνει «σταμπωτά» εικονάκια τα οποία χάριζε στους επισκέπτες σαν ευλογία.

Σε όλη αυτήν την καθημερινή κούραση του γέροντος Παϊσίου έρχονται να προστεθούν και τα προβλήματα υγείας που τον ταλαιπωρούσαν. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του οι πόνοι από τις διάφορες αρρώστιες όπως κολίτιδα, η οποία του άφησε μόνιμα δυσπεπτικά, βουβωνοκήλη και κυρίως από τον καρκίνο που του είχε διαγνωσθεί, γίνονταν όλο και περισσότεροι. Παρ' όλ' αυτά όμως αυτός ήταν ήρεμος και υπέμενε χωρίς να διαμαρτύρεται καθόλου. Αντιθέτως συνέχιζε να προσεύχεται για όλους.

Μετά το 1993 μ.Χ. παρουσίαζε αιμορραγίες για τις οποίες αρνούσαν να νοσηλευτεί λέγοντας ότι «όλα θα βολευτούν με το χρώμα». Το Νοέμβριο του ίδιου έτους βγήκε για τελευταία φορά από το Άγιον Όρος και πήγε στη Σουρωτή, στο Ησυχαστήριο του Αγίου Ιωάννη του θεολόγου για τη γιορτή του Αγίου Αρσενίου (10

Νοεμβρίου). Εκεί έμεινε για λίγες μέρες και ενώ ετοιμαζόταν να φύγει ασθένησε και μεταφέρθηκε στο Θεαγένειο, όπου έγινε διάγνωση για όγκο στο παχύ έντερο. Θεώρησε τον καρκίνο εκπλήρωση αιτήματός του προς το θεό και ωφέλιμο για την πνευματική του υγεία. Στις 4 Φεβρουαρίου του 1994 μ.Χ. χειρουργήθηκε. Παρότι η ασθένεια δεν έπαυσε, αλλά παρουσίασε μεταστάσεις στους πνεύμονες και στο ήπαρ, ο γέροντας ανακοίνωσε την επιθυμία του να επιστρέψει στο Άγιο Όρος στις 13 Ιουνίου. Ο υψηλός πυρετός όμως και η δύσπνοια τον ανάγκασαν να παραμείνει.

Στο τέλος του Ιουνίου οι γιατροί του ανακοίνωσαν ότι τα περιθώρια ζωής του ήταν δύο με τρεις εβδομάδες το πολύ. Τη Δευτέρα 11 Ιουλίου (γιορτή της Αγίας Ευφημίας) κοινώνησε για τελευταία φορά γονατιστός μπροστά στο κρεβάτι του. Τις τελευταίες μέρες της ζωής του αποφάσισε να μην παίρνει φάρμακα ή παυσίπονα, παρά τους φρικτούς πόνους της ασθένειάς του. Κοιμήθηκε την Τρίτη 12 Ιουλίου 1994 μ.Χ. και ώρα 11:00 και ενταφιάστηκε στο Ιερό Ησυχαστήριο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στη Σουρωτή Θεσσαλονίκης.

Στις 13 Ιανουαρίου 2015 συνήλθε η Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολεως και αποφάσισε την κατάταξη του Οσίου Παΐσιου του Αγιορείτου στο Αγιολόγιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Άπολυτίκιον

Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τῶν Φαράσων τὸν γόνον, καὶ τοῦ Ἄθωνος κλέϊσμα, καὶ τῶν ἀπ' αἰῶνος ὁσίων, μιμητὴν καὶ ἰσότιμον, Παΐσιον τιμήσωμεν πιστοί, τὸ σκεῦος χαρισμάτων τὸ μεστόν, ὡς φυλάσσοντα ἐκ πάντων τῶν λυπηρῶν, τοὺς πίστει ἀνακράζοντας, δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Ἐτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος γ΄. Θείας πίστεως.

Ὡσπερ ἄγγελος, φανεὶς ἐν κόσμῳ, ἐν τοῖς ἔτεσι, τοῖς

τελευταίοις, χριστομίμητε Παῖσιε ὄσιε, ἀσκητικῶς γὰρ βιώσας ἐν Ἄθωνι, ὡς παμφαέστατος ἥλιος ἔλαμψας, καὶ κατηύγασας, πιστῶν τὰ πλήθη τῇ χάριτι, τοῖς ῥήμασι σημείοις καὶ τοῖς θαύμασι.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος δ΄ : Ταχὺ προκατάλαβε.

Παῖσιε γέγονας, τῶν ἀσκητῶν ἡ κρηπίς, τοῦ Ἄθωνος κλείισμα, καὶ Σουρωτῆς ὁ τροφός, Κονίτισης τὸ καύχημα, σὺ γὰρ ἐπὶ τὰ ἴχνη, Ἀρσενίου ὀδεύσας, εἴληφας χαρισμάτων, τὴν πληθὺν Παρακλήτου, ἀφθόνως τοῖς σὲ τιμῶσιν, παρέχων τὰ πρόσφορα.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος πλ. α΄ : Τὸν Συνάναρχον Λόγον.

Τὸν πανεύφημον ἄνδρα, τοῦ ὄρους Ἄθωνος, τὸν ἐπ’ ἐσχάτων τῶν χρόνων, καθάπερ φάος λαμπρόν, τὴν σκοτίαν τῶν πιστῶν διασκεδάσαντα, καὶ νοσήματα ψυχῶν, καὶ σαρκὸς ἐπιφοράς, ἰώμενον ὑπὲρ φύσιν, τῆς προοράσεως λύχνον, νέον Παῖσιον τιμήσωμεν.

Κοντάκιον

Ἦχος πλ. δ΄ : Τῇ Ὑπερμάχῳ.

Ἁγίου Ὁρους ἀσκητὴν τὸν περιάκουστον, καὶ Ἐκκλησίας τὸν φωστῆρα τὸν νεόφωτον, ἐπαινέσωμεν ἐν ὕμνοις ὀλοκαρδίως, ποδηγῶν γὰρ τοὺς πιστοὺς πρὸς βίον ἄριστον, ποταμῶν τῶν δωρημάτων τούτους ἔπλησας, διὸ κρᾶζουσι· Χαίροις πάτερ Παῖσιε.

Κάθισμα

Ἦχος α΄ : Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Τῇ χάριτι Χριστοῦ, ὡς οἱ πάλαι Πατέρες, συνέζησας σεμνέ, τοῖς ἀλόγοις θηρίοις, καὶ φίλος ἐτέλεσας, πτερωτῶν καὶ τῶν ὄφειν, ὄθεν ἅπαντες, οἱ σὲ εἰδόντες θεόφρον, ἐξεπλάγησαν, καὶ Παντοκράτορα Λόγον, ἀνύμνησαν Ὅσιε.

Ἔτερον Κάθισμα

Ἦχος γ΄ : Τὴν ὠραιότητα.

Τὸν πολυθαύμαστον, σεμνὸν Παῖσιον, τὸν καθαιρέσαντα, ὄφρυν τοῦ δράκοντος, καὶ ἡδονὰς τὰς σαρκικὰς, συντρίψαντα τῇ ἀσκήσει, Ἄθωνος τὸ κλείισμα, καὶ Φαράσων ἐκβλάστημα, τὸν εὐεργετήσαντα,

πολυτρόπως τοῖς θαύμασι, τὰ πλήθη τῶν πιστῶν ὀρθοδόξων, πάντες τιμήσωμεν ἐνθέως.

Ἔτερον Κάθισμα

Ἦχος πλ. δ΄ Ἰ Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Τῆς νεότητος ὤφθης παιδαγωγός, καὶ ἀκέστωρ ἀνθρώπων ναρκομανῶν, τοῖς σχοῦσι δυσίατα, πορνικὰ ἀμαρτήματα, ταῖς σαῖς εὐχαῖς ἐφάνης, θεράπων πανάριστος, καὶ ἐκ τῶν ἐκζητούντων, ὁδὸν τὴν σωτήριον, Πάτερ ἐπεγνώσθης, ἀκριβῆς ποδηγέτης, καὶ πάντων Παῖσιε, βακτηρία γεγένησαι, ἀσκητὰ θεοφώτιστε, διὸ ἐν Σουρωτῇ οἱ πιστοί, τὸν σὸν τάφον, προσκυνοῦντες χαίρουσι, καὶ σεμνῶς τὴν σὴν μνήμην, κατὰ χρέος προσμέλπουσι.

Ἔτερον Κάθισμα

Ἦχος δ΄ Ἰ Ταχὺ προκατάλαβε.

Εὐχῆς ἐργαστήριον, ἡ σὴ ἀγία ψυχὴ, Παῖσιε γέγονε, τῇ συνεχεῖ προσευχῇ, καὶ θεΐαις δεήσεσι, σὺ γὰρ μακροχρονήσας, ἐν τῇ κέλλῃ σου πάτερ, ὤφθης καθάπερ στήλη, φωτεινὴ ἰκετεύων, Χριστὸν τὸν πάντων κτίστην, καὶ παντοκράτορα.

Ὁ Οἶκος

Ἄγγελος ὡσπερ ἄλλος, ἐν ἐσχάτοις τοῖς χρόνοις, Παῖσιε ἐφάνης ἐν Ἄθῳ, ὁσίως γὰρ ζήσας ἐν γῆ, ἀσκητῶν τῶν ἀρχαίων ἰσοστάσιος, ἐφάνης τοῖς συνοῦσί σοι, βοῶσί σοι θερμῶς τοιαῦτα·

Χαῖρε Φαράσων ὁ θεῖος γόνος·

χαῖρε τοῦ Ἄθωνος μέγας ὄλβος.

Χαῖρε τῆς Κονίτισης τὸ ἔνθεον καύχημα·

χαῖρε Σουρωτῆς κοινοβίου καλλώπισμα.

Χαῖρε βρύσις ἡ πολύκρουνος ὑπὲρ φύσιν δωρεῶν·

χαῖρε ῥεῦμα ἀκατάσχετον ἰαμάτων σωστικῶν.

Χαῖρε ὅτι κλείζεις τὴν Μονὴν Ἐσφιγμένου·

χαῖρε ὅτι οἰκεῖς ἐν τῷ ὄρει Σιναίου.

Χαῖρε βροτῶν ἀτύφων ὁ ἕξαρχος·

χαῖρε πολλῶν χαρίτων ὁ κάτοχος.

Χαῖρε δεινῶς ἀλγουμένων ὁ ῥύστης·
χαῖρε ἀνδρῶν μοναστῶν ὑποφήτης.

Χαίροις πάτερ Παίσιε.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις τῶν Φαράσων θεῖος βλαστός, Ἄθωνος τοῦ ὄρους
περιάκουστος ἀσκητής, χαίροις τῆς Ἑλλάδος ὁ φωτιστής ὁ νέος,
Παίσιε τῶν νέων μέγιστε σύμμαχε.

Ἔτερον Μεγαλυνάριον

Χαίροις ὁ διδάσκαλος Σουρωτῆς, τοῦ Σιναίου ὄρους ὁ σεμνότατος
ἀσκητής, χαίροις ἐν Κονίτῃ τῶν συμπατριωτῶν σου, κατοίκων
ὄντως τύπος Πάτερ πρὸς μίμησιν.

Ἔτερον Μεγαλυνάριον

Ἄνδρας καὶ γυναῖκας ναρκομανεῖς, καὶ πληθὺν ἀνθρώπων,
δαιμονώντων ταῖς σαῖς λιταῖς, καὶ τοὺς ἀσθενοῦντας, πολυειδῶς
θεόφρον, Παίσιε μὴ παύση, σώζων ἐκάστοτε.

Ἔτερον Μεγαλυνάριον

Μοναζόντων ὅσιε τὸν χορόν, ταῖς ἱκετηρίαις, πρὸς Δεσπότην
διηνεκῶς, ὅσιε βοήθει, ὡς παρῤῥησίαν ἔχων, Παίσιε κρατίστην,
θεομακάριστε.

Ἔτερον Μεγαλυνάριον

Ἐχοντες ὡς μέγιστον θησαυρόν, τὸν σὸν τάφον Πάτερ, ἀρυόμεθα οἱ
πιστοί, δύναμιν καὶ θάρσος, ἐν τοῖς δεινοῖς τοῦ βίου, Παίσιε
παμμάκαρ, ἄνερ τῆς χάριτος.

Ἔτερον Μεγαλυνάριον

Πάτερ ὀσιώτατε τοὺς βροτούς, τοὺς ὑμνολογοῦντας, πολιτείαν σου
τὴν σεπτὴν, τῇ ἐπισκοπῇ σου, προστάτευσον ἐκ βλάβης, βελίαιρ
τοῦ ἀρχαίου, τοῦ πολεμήτορος. Πᾶσαι τῶν ἀγγέλων.

Πηγὴ κειμένου : [Ορθόδοξος Συναξαριστής](#)

Λόγοι Αγίων Πατέρων για την ταπείνωση

«Ταπείνωσις, Χριστοῦ μίμησις». – **Μέγας Βασίλειος**

«Μητέρα τῆς πηγῆς εἶναι ἡ ἄβυσσος τῶν ὑδάτων· πηγὴ δὲ τῆς διακρίσεως ἢ ταπείνωσις». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης**

«Οὐδὲν ταπεινοφροσύνης ἴσον». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**

«Ἡ μὲν μετάνοια μᾶς ἀνεγείρει, τὸ πένθος κρούει τὴν πύλη τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δὲ ὁσία ταπείνωση τὴν ἀνοίγει». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης**

«Στοὺς ταπεινοὺς ἀποκαλύπτονται τὰ μυστήρια τοῦ θεοῦ». – **Ἰσαὰκ ὁ Σύρος**

«Χωρὶς τὴν ταπείνωση τὸ πᾶν εἶναι μηδέν. Μὲ τὴν ταπείνωση τὸ μηδέν γίνεται πᾶν». – **Μέγας Βασίλειος**

«Ὅταν λέω ταπεινοφροσύνη δὲν ἐννοῶ αὐτὴν στὰ λόγια ποὺ τὴν προσφέρει ἡ γλῶσσα, ἀλλὰ αὐτὴν ποὺ βρίσκεται στὴν σκέψη, στὴν ψυχὴ, στὴν συνείδηση ποὺ μόνο ὁ θεὸς μπορεῖ νὰ τὴν δεῖ. Ἀρκεῖ αὐτὴ καὶ μόνο ἡ ἀρετὴ, ἔστω κι ἂν καμμία ἄλλη δὲν ὑπάρχει γιὰ νὰ κάνει σπλαχνικὸ τὸν Κύριο». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**

«Ἡ ταπείνωση εἶναι δωρεὰ ἄνωθεν παρεχόμενη». – **Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης**

«Κάθε τόπος μπορεῖ νὰ γίνῃ τόπος Ἀνάστασης. Φτάνει νὰ ζεῖς τὴν Ταπείνωση τοῦ Χριστοῦ». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**

«Ὅπως ἡ σκιά ἀκολουθεῖ τὸ σῶμα, ἔτσι καὶ τὴν ταπεινοφροσύνη τὴν ἀκολουθεῖ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ. Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ στολὴ τῆς θεότητος. Ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ θεοῦ Πατέρα,

πὸ ἔγινε ἄνθρωπος ἐπάνω στὴ γῆ, αὐτὴν ντύθηκε καὶ ἔζησε μαζί μας». – **Ἰσαὰκ ὁ Σύρος**

«Ἡ τέλεια ταπείνωση εἶναι τὸ νὰ ἀποδίδεις κάθε ἐπιτυχία σου καὶ κατόρθωμά σου στὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἦταν ἡ τέλεια ταπείνωση ποὺ εἶχαν οἱ ἅγιοι». – **Ἄββᾶς Δωρόθεος**

«Ἀγωνιστεῖτε νὰ ἀποκτήσετε τὴν ταπείνωση. Εἶναι εὐωδία καὶ ἔνδυμα Χριστοῦ. Γιὰ χάρη της ὅλα θὰ τὰ συγχωρήσει ὁ Θεός. Δὲ θὰ ἐξετάσει τὶς ἐλλείψεις ποὺ ἔχει ὁ ἀγώνας μας. Ἐνῶ χωρὶς ταπείνωση, καμία ἄσκηση δὲ θὰ μᾶς βοηθήσει. Μὲ τὸ ταπεινὸ φρόνημα μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ σωθεῖ. Χωρὶς αὐτὸ τὸ εἰσιτήριο, δὲ θὰ μᾶς ἐπιτρέψει μὰ μποῦμε στὸν παράδεισο ποὺ εἶναι γεμάτος ἀπὸ ταπεινοὺς». – **Ἅγιος Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος**

Θεμέλιο τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς εἶναι ἡ ταπείνωση. Ὅσα κι ἂν κτίσεις καὶ ἐλεημοσύνη καὶ προσευχὲς καὶ νηστεῖες καὶ ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀρετὴ, ἂν δὲ βάλεις πρῶτα ὡς θεμέλιο αὐτὴ, ματαιοπονεῖς καὶ ὅλα ὅσα χτίζεις θὰ γκρεμιστοῦν εὐκόλα, ὅπως ἔπεσε τὸ σπίτι ἐκεῖνο, ποὺ εἶχε οἰκοδομηθεῖ στὴν ἄμμο. Δὲν ὑπάρχει κανένα, μὰ κανένα ἀπὸ τὰ κατορθώματά μας, ποὺ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ταπεινοφροσύνη, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ σταθεῖ. Ποιὸ θέλεις νὰ ἀναφέρουμε; Τὴ σωφροσύνη, τὴν περιφρόνηση τῶν χρημάτων, τὸ καθετί, ὅλα ἀποδεικνύονται ἀκάθαρτα καὶ θεομίσητα καὶ ἀηδῆ χωρὶς ταπείνωση. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ τὴν ἔχουμε πάντοτε μαζί μας καὶ στὰ λόγια μας καὶ στὰ ἔργα μας καὶ στὶς σκέψεις μας καὶ πάνω στὴν ταπείνωση νὰ χτίζουμε ὅλη μας τὴ ζωή». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**

«Ἡ ταπεινοφροσύνη ἔβαλε τὸν τελώνη πάνω ἀπὸ Φαρισαῖο. Ἡ ὑπερηφάνεια νίκησε καὶ τὶς ἀσώματες δυνάμεις καὶ τὶς ἔκανε διαβολικὲς. Ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ἀναγνώριση τῶν ἀμαρτημάτων ἔβαλε στὸν παράδεισο τὸν ληστή πιὸ μπροστὰ ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους. Ἄν λοιπὸν αὐτοὶ ποὺ ὁμολογοῦν τὰ ἀμαρτήματά τους ἀποκτοῦν τόση παρρησία, οἱ ἄλλοι ποὺ βλέπουν στὸν ἑαυτὸ τους τόσα ἀγαθὰ καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ διατηροῦν ταπεινὴ τὴν ψυχὴ τους, πόσα στεφάνια θὰ πετύχουν;». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**

«Όταν είμαστε άνικανοί νὰ ἀναρριχηθοῦμε στὶς βουνοκορφές τῆς ἀρετῆς, ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ κάνουμε εἶναι νὰ κατέβουμε τουλάχιστον στὸ φαράγγι τῆς ταπείνωσης. Ἡ ταπείνωση εἶναι ὁ πιὸ σίγουρος μεσολαβητὴς μας μπροστὰ στὸ θρόνο τοῦ Κυρίου. Τὸ ταπεινὸ φρόνημα καὶ ἡ αὐτομεμψία εἶναι ποὺ θὰ κάνουν τοὺς ἔσχατους νὰ γίνουν πρῶτοι». – **Στάρετς Μακάριος**

«Ἡ ἀγία ταπείνωση εἶναι ἕνας μεγάλος θησαυρὸς, ἀνέκφραστος πλοῦτος, δωρεὰ τοῦ Χριστοῦ ποὺ εἶναι ὁ μοναδικὸς πρᾶος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά. Εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀρετὴ ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὴ μιμηθοῦν οἱ δαίμονες. Εἶναι ἡ πύλη τῆς Οὐράνιας Βασιλείας ποὺ εἰσάγει σ' αὐτὴν ὅσους τὴν πλησιάζουν». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης**

«Οἱ ταπεινοὶ ἄνθρωποι ζοῦν συνεχῶς μὲ τὴ συναίσθηση καὶ τὸ χρέος τῶν ἁμαρτιῶν τους. Ὅσο περισσότερο ἀυξάνουν οἱ δωρεές τοῦ θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους, τόσο περισσότερο ταπεινώνουν τὸν ἑαυτό τους μὲ τὴ σκέψη ὅτι εἶναι ἀνάξιοι γιὰ ἕναν τέτοιο πλοῦτο». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης**

«Ἡ ταπείνωση ἐπειδὴ ἐκ φύσεως ἀνυψώνει τὸν ἄνθρωπο καὶ ἔχει τὴν ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἀφανίζει σχεδὸν ὅλα τὰ κακὰ ποὺ ὑπάρχουν μέσα μας καὶ τὰ ὁποῖα μισεῖ ὁ θεός, εἶναι δυσκολοκατόρθωτη. Καὶ μπορεῖς νὰ βρεῖς σὲ ἕναν ἄνθρωπο μερικὴ ἐργασία πολλῶν ἀρετῶν, ἂν ὅμως ζητήσεις καὶ μυρωδιὰ μόνο ταπεινώσεως, μόλις ποὺ θὰ τὴν βρεῖς. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχουμε μεγάλη ἐπιμέλεια, ὥστε νὰ ἀποκτήσουμε τὴν ἀγία ταπείνωση». – **Ἅγιος Ἡσύχιος**

«Ἐχουμε ἀνάγκη ἀπὸ πολλὴ ταπείνωση ἐφόσον μὲ τὴ χάρη τοῦ θεοῦ φροντίζουμε γιὰ τὴ φύλαξη τοῦ νοῦ. Ταπείνωση πρῶτα ἀπέναντι στὸ θεὸ καὶ ἔπειτα ἀπέναντι στοὺς ἀνθρώπους. Μὲ κάθε τρόπο καὶ ἀπὸ παντοῦ ὀφείλουμε νὰ συντρίβουμε τὴν καρδιά μας, μεταχειριζόμενοι καθετί ποὺ μᾶς ταπεινώνει. Ταπεινώνουν τὴν ψυχὴ μας οἱ πολλὲς εὐεργεσίες τοῦ θεοῦ σέ μας, ὅταν τὶς μετροῦμε μία- μία καὶ τὶς φέρνουμε στὸ νοῦ μας». – **Θσιος**

Φιλόθεος ὁ Σιναΐτης

«Περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο χρειαζόμαστε τὴν ταπεινοφροσύνη γιὰ νὰ εἴμαστε ἕτοιμοι σὲ κάθε λόγο ποὺ ἀκοῦμε νὰ λέμε, «συγχώρεσέ με». Γιατί μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη ὅλες οἱ παγίδες τοῦ ἐχθροῦ καταστρέφονται. Εἶναι μεγάλη ἡ ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης, γιατί καὶ μὲ μόνη αὐτὴ οἱ ἅγιοι μπῆκαν στὸν Παράδεισο. Ἄς ταπεινωθοῦμε λίγο καὶ ἐμεῖς καὶ θὰ σωθοῦμε». – **Ἄββᾶς Δωρόθεος**

«Υπάρχουν δύο εἰδῶν ταπεινώσεις. Ἡ πρώτη ταπείνωση εἶναι τὸ νὰ θεωρεῖ κανεὶς τὸν ἀδερφὸ τοῦ πιὸ συνετὸ καὶ σὲ ὅλα καλύτερο ἀπὸ αὐτὸν καὶ τὸν ἑαυτὸ χειρότερο ἀπ' ὅλους. Ἡ δεύτερη εἶναι νὰ ἀποδίδει κανεὶς κάθε ἐπιτυχία του καὶ κάθε κατόρθωμά του στὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ εἶναι ἡ τέλεια ταπείνωση ποὺ εἶχαν οἱ ἅγιοι». – **Ἄββᾶς Δωρόθεος**

«Ὁ Χριστὸς μόνο τὴν ταπείνωση θέλει κι ὅλα τὰ ἄλλα θὰ τὰ κάνει ἡ Χάρη Του». – **Ὅσιος Πορφύριος**

«Ὅπως ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη, ἀφοῦ ἔριξε τοὺς Ἀγγέλους ἀπὸ τὸν Οὐρανὸ στὴν ἄβυσσο, ἔτσι καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη ἀπ' ὅλες τὶς ἀρετές. Αὐτὴ ἔχει τὴ δύναμη κι ἀπὸ τὴν ἄβυσσο ἀκόμα ν' ἀνεβάσει στὸν οὐρανὸ τὸν ἁμαρτωλό. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ὁ Κύριος μακαρίζει πρὶν ἀπ' ὅλους τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι». – **Ἄββᾶς Λογγίνος**

«Νὰ ὑπομένεις τὴν ἐξουθένωση καὶ τὴν ταπείνωση μὲ ἀγαθὴ θέληση γιὰ νὰ ἀποκτήσεις παρρησία στὸ Θεό. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ὑπομένει κάθε σκληρὸ λόγο χωρὶς νὰ ἀντιμιλήσει τότε μὲ στεφάνι ἀφθαρτο στεφανοῦται. Τελειότητα τῆς ταπεινώσεως εἶναι νὰ δέχεσαι μὲ χαρὰ κάθε ψεύτικη παρηγοριά. Ὁ ταπεινός, ὅταν ἀδικεῖται, δὲν τaráσσεται οὔτε ἀπολογεῖται. Δέχεται τὴ συκοφαντία σὰν ἀλήθεια καὶ δὲν φροντίζει νὰ πείσει τοὺς ἀνθρώπους ὅτι συκοφαντήθηκε ἀλλὰ ζητᾷ συγχώρηση». – **Ἄββᾶς Ἰσαὰκ**

«Γιὰ νὰ καταλάβεις πόσο σπουδαῖο ἀγαθὸ εἶναι ἡ ταπείνωση, φτιάξε μὲ τὴν φαντασία σου δύο ἀμάξια καὶ ζεῦξε στὸ ἓνα τὴν ἀρετὴ μὲ τὴν ὑπερηφάνεια καὶ στὸ ἄλλο τὴν ἁμαρτωλότητα μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη. Καὶ θὰ δεῖς ὅτι τὸ ζεῦγος τῆς ἁμαρτωλότητος θὰ

ξεπεράσει τὴν ἀρετὴ. Καὶ αὐτό, ὄχι φυσικὰ ἀπὸ τὴν δική του ἰκανότητα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν δύναμη τῆς ταπεινοφροσύνης, ποὺ πάει μαζί της. Τὸ ἄλλο ζευγάρι πάλι θὰ καθυστερήσει ὄχι ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ὑπέρογκο βάρος τῆς ὑπερηφάνειας. Διότι ὅπως ἡ ταπεινοφροσύνη μὲ τὸ μεγάλο πνευματικὸ ὕψος νικᾷ τὴν βαρύτητα τῆς ἀμαρτίας καὶ κατορθώνει νὰ ἀνέβει στὸν οὐρανό, ἔτσι καὶ ἡ ὑπερηφάνεια, μὲ τὸ ὑπέρογκο βάρος της, κατορθώνει νὰ ὑπερνικήσει τὴν ἀνάλαφρη ἀρετὴ καὶ νὰ τὴν τραβήξει πρὸς τὰ κάτω μὲ εὐκολία». – **Μέγας Βασίλειος**

«Προτιμότερη εἶναι ἡ πτώση μὲ ταπεινοφροσύνη, παρὰ νίκη μὲ ὑπερηφάνεια». – **Ἀπὸ τὸ Γεροντικὸ**

«Προτιμῶ ἄνθρωπο ἀμαρτωλό, ποὺ ἀναγνωρίζει τὸ σφάλμα του καὶ ταπεινώνεται, παρὰ ἐνάρετο μὲ αὐταρέσκεια». – **Ἀββᾶς Σαρματίας**

«Πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλο, ἔχουμε ἀνάγκη τὴν ταπεινοφροσύνη. Ἄς εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ λέμε ἀμέσως στὸν ἀδελφό μας σὲ κάθε περίσταση «συγχώρεσέ με». Ἡ ταπεινοφροσύνη ἐξαφανίζει ὅλες τὶς παγίδες τοῦ διαβόλου». – **Ἀββᾶς Ἡσαΐας ὁ Ἀναχωρητῆς**

«Ρώτησαν κάποιο Γέροντα πότε ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος ταπείνωση. – Ὅταν θυμᾶται τὶς ἀμαρτίες τοῦ συνεχῶς, ἀποκρίθηκε». – **Ἀπὸ τὸ Γεροντικὸ**

«Κράτα διαρκῶς στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά σου τὰ λόγια του τελώνη: «Ὁ θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ» Μόνο μὲ τὴν ταπείνωση θὰ βρεῖς σωτηρία». – **Ἀββᾶς Ἀμμωνᾶς**

«Εἶδα κάποτε ἀπλωμένες στὴ γῆ ὅλες τὶς παγίδες τοῦ διαβόλου καὶ τρόμαξα. – Ποιὸς τάχα μπορεῖ νὰ τὶς ξεφύγει; Ἔλεγα ἀναστενάζοντας. Ἄκουσα τότε μυστηριώδη φωνὴ νὰ μοῦ ἀποκρίνεται: – Ὁ ταπεινόφρων». – **Μέγας Ἀντώνιος**

«Τί πρέπει νὰ κάνεις γιὰ νὰ βρεῖς τὴν σωτηρία σου; Νὰ παραδέχεσαι τὰ σφάλματά σου μὲ συντριμμένη καρδιά καὶ νὰ ταπεινώνεσαι μπροστὰ στὸ θεό. Νὰ ὑπομένεις ἐπίσης καρτερικὰ τοὺς πειρασμούς, πού σοῦ συμβαίνουν, καὶ νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς θὰ σωθεῖς». – **Μέγας Ἀντώνιος**

«Σημάδι τῆς ταπεινοφροσύνης εἶναι ὅτι, ἐνῶ ἔχει κανεὶς κάθε σωματικὴ καὶ ψυχικὴ ἀρετὴ, νομίζει πὼς χρωστᾷ περισσότερα στὸ θεό, γιατί μὲ τὴ χάρη Του ἔλαβε πολλὰ χωρὶς νὰ εἶναι ἄξιος. Καὶ ἂν τοῦ ἔρθει κάποιος πειρασμός, εἴτε ἀπὸ δαίμονες, εἴτε ἀπὸ ἀνθρώπους, θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ τοῦ ἄξιο γι' αὐτὸν καὶ γιὰ ἄλλους ἀκόμα περισσότερους, ὥστε νὰ ἐξοφληθεῖ λίγο ἀπὸ τὸ χρέος του. Κι ἂν δὲν πάθει κάτι τέτοιο, θλίβεται πολὺ καὶ ἀγωνιᾷ καὶ ζητᾷ νὰ βρεῖ τρόπο νὰ ἐξαναγκάσει τὸν ἑαυτό του».

– **Ἅγιος Μάρκος ὁ Ἀσκητὴς**

«Ὅποιος ἔχει ταπεινοφροσύνη καὶ ἐργασία πνευματικὴ, ὅσα διαβάζει στὶς θεῖες Γραφές, ὅλα θὰ τὰ ἐννοήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ ὄχι γιὰ τὸν ἄλλον». – **Ἅγιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνὸς**

«Οἱ ταπεινοὶ ἄνθρωποι ζοῦν συνεχῶς μὲ τὴ συναίσθηση καὶ τὸ χρέος τῶν ἁμαρτιῶν τους. Ὅσο περισσότερο αὐξάνουν οἱ δωρεές τοῦ θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους, τόσο περισσότερο ταπεινώνουν τὸν ἑαυτό τους μὲ τὴ σκέψη ὅτι εἶναι ἀνάξιοι γιὰ ἓνα τέτοιο πλοῦτο». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης**

«Ὅλα ὅσα βλέπονται τὰ φωτίζει ὁ ἥλιος καὶ ὅλα ὅσα γίνονται μὲ λογικὴ τὰ ἐνισχύει ἢ ταπείνωση. Ὅταν ἀπουσιάζει τὸ φῶς, ὅλα εἶναι σκοτεινὰ καὶ ὅταν ἀπουσιάζει ἢ ταπείνωση ὅλα τὰ κατορθώματά μας εἶναι ἄχρηστα». – **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης**

«Ἡ ἀναισθησία τῆς καρδιᾶς κατὰ τὴν προσευχὴ ὀφείλεται στὴν ὑπερηφάνεια ἐνῶ ἡ θερμὴ τῆς δείχνει ταπείνωση». – **Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κονστανδῆς**

«Ὅποιος πειρασμὸς κι ἂν βρεῖ τὸν ταπεινόφρονα, νικᾷ γιατί σωπαίνει». – **Ἀββᾶς Ποιμὴν**

«Ἡ Ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ μέσου αὐτῆς μπῆκαν οἱ Πατέρες μας στὴν πόλη τοῦ θεοῦ». – **Ἀββᾶς Ἰωάννης**

«Ὁ ταπεινόφρων ἐν ἀληθείᾳ ἀδικούμενος οὐ ταραττεται». – **Ἰσαὰκ ὁ Σύρος**

«Κάθε πρωὶ ὁ θεὸς εὐλογεῖ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ ἓνα χέρι. Ὅταν

βλέπει ταπεινὸ ἄνθρωπο τὸν εὐλογεῖ μὲ τὰ δύο χέρια». – **πάπα – Τύχωνας**

«Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ταπεινοφροσύνη καὶ φόβο θεοῦ ὅπως κι ἀπὸ τὸν ἀέρα ποὺ ἀναπνέει». – **Μέγας Ἀντώνιος**

«Ὁ δρόμος ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἀληθινὴ ταπείνωση εἶναι ἡ ἐγκράτεια, ἡ προσευχὴ καὶ ἡ αὐταπάρνηση». – **Ἄββᾶς Σισώης**

Εμπιστοσύνη στο Θεό, Απλότητα και Ταπείνωση

Θσίου Παΐσιου Αγιορείτου

– Γέροντα, ἀκόμη ἀντιμετωπίζω τὸ καθετὶ ἀνθρώπινα καὶ ὄχι πνευματικά, κι ἔχω ἀγωνία.

– Εσύ βάζεις τὰ προγράμματα σου μπροστά ἀπὸ τὰ προγράμματα τοῦ θεοῦ, γι' αὐτὸ βασανίζεσαι. Με τὴν εμπιστοσύνη στὸν θεὸ καὶ με τὴν ταπείνωση ὅλα τὰ προβλήματα λύνονται. Να κάνεις αὐτὸ ποὺ μπορεῖς εσύ καὶ μετὰ να ἀφήνεσαι στὴν θεία Πρόνοια, στὸ θεῖο θέλημα. Ἡ ἐλπίδα στὸν θεὸ εἶναι τονισμένη πίστη εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀσφάλεια γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Μικρὸ πράγμα εἶναι νὰ ἔχει κανεὶς σύμμαχο τὸν θεὸ; Θυμάμαι, πρὶν πάω στὸ στρατό, ἔκανα προσευχὴ στὴν Ἁγία Βαρβάρα νὰ με βοηθήσει – τὴν εἶχα σε εὐλάβεια, γιὰτὶ πήγαινα στὸ ἐξωκκλήσι

της από μικρός και προσευχόμεν. «Ας κινδυνεύσω στον πόλεμο, είπα, αλλά μόνον άνθρωπο να μη σκοτώσω». Και πώς τα οικονομήσε ο Καλός Θεός! Όταν βγήκαν τα αποτελέσματα, ενώ άλλους που ήταν μορφωμένοι τους έστειλαν στην πρώτη γραμμή σαν απλούς στρατιώτες, τουφεκιοφόρους, εμένα που ήμουν του δημοτικού με πήραν για ασυρματιστή! Μου έλεγαν οι άλλοι: «Έχεις μεγάλο μέσο». «Βρε τί μέσο έχω; Δεν έχω κανένα γνωστό». «Τι; μας κοροϊδεύεις;», μου έλεγαν. «Ποιον έχεις στο Γενικό Επιτελείο;». Αφού επέμεναν, τους έλεγα κι εγώ: «**Έχω στο Γενικό Επιτελείο τον Χριστό**». Έτσι δεν χρησιμοποίησα ποτέ ντουφέκι.

– Γέροντα, πώς αυξάνει η ψυχική αντοχή;

– Με την ελπίδα και την εμπιστοσύνη στον Θεό, οι οποίες δίνουν δυνάμεις πολλές. Πρέπει να αφήνουμε τον εαυτό μας στα χέρια του Θεού με απόλυτη εμπιστοσύνη και να βλέπουμε την κάθε δοκιμασία σαν δώρο σταλμένο από την αγάπη του Θεού. Ο άνθρωπος που έχει μεγάλη εμπιστοσύνη στον Θεό χαίρεται τα πάντα. Είτε είναι άρρωστος, είτε μένει νηστικός, είτε τον αδικούν, είτε..., είτε..., πιστεύει ότι ο Θεός τα έχει επιτρέψει, ελπίζει στον Θεό και είναι πάντα ασφαλισμένος στο λιμάνι της ελπίδος του Θεού. Από το βιβλίο «Πάθη και Αρετές», Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου Λόγοι Ε΄

– Γέροντα, για να πάρει κανείς την πνευματική στροφή, τι χρειάζεται;

– Φιλότιμος αγώνας με ελπίδα και εμπιστοσύνη στον Θεό!

Η εμπιστοσύνη στον Θεό και η απλότητα με τον φιλότιμο αγώνα φέρνουν την εσωτερική γαλήνη και σιγουριά, και τότε γεμίζει η ψυχή από ελπίδα και χαρά!

Χρειάζεται υπομονή, φιλότιμο και πνευματική παλικάριά, για να στεφανωθεί ο αθλητής.

Η παλικάριά ξεπηδάει από την φιλότιμη καρδιά. Και όταν κανείς κάνει κάτι με την καρδιά του για τον Χριστό, ούτε κουράζεται ούτε πονάει, γιατί ο πόνος για τον Χριστό είναι γλέντι πνευματικό.

Η πνευματική ανάπτυξη μπορεί να γίνει πολύ σύντομα με λίγη φιλότιμη θέληση και παρακολούθηση του εαυτού μας. Στην συνέχεια θα βοηθιέται η ψυχή από τον Χριστό, την Παναγία, τους Αγγέλους και τους Αγίους. Πολύ βοηθάει επίσης η μελέτη, η προσευχή, η εσωστρέφεια, και να ησυχάζει κανείς λίγο.

Ο Χριστός μας δυναμώνει, αυτούς που αγωνίζονται «τον καλό αγώνα», τον οποίο έκαναν όλοι οι Άγιοι, για να υποτάξουν την σάρκα στο πνεύμα.

Ακόμη και όταν τραυματισθούμε, δεν πρέπει να χάσουμε την ψυχραιμία μας, αλλά να ζητήσουμε την βοήθεια του Θεού και να συνεχίσουμε τον αγώνα με γενναιότητα. Θα ακούσει ο Καλός Ποιμήν και θα σπεύσει αμέσως, όπως ο βοσκός, μόλις ακούσει ένα αρνάκι να βελάζει θλιβερά, όταν πληγώνεται, ή κάποιος λύκος ή σκύλος το δαγκώνει, τρέχει, για να το βοηθήσει.

Περισσότερο έχω αγαπήσει, έχω πονέσει και τους έχω στο νου μου συνέχεια αυτούς που είχαν ελεεινή ζωή και αγωνίζονται, παρά αυτούς που δεν βασανίζονται από πάθη. Και ο τσομπάνος το πληγωμένο ή αρρωστιάρικο αρνί πονάει περισσότερο και το περιποιείται ιδιαίτερα, μέχρι να πάρει επάνω του και αυτό.

Εάν πάλι αγωνιζόμαστε σωστά, αλλά δεν βλέπουμε καμιά πρόοδο, συμβαίνει μερικές φορές το εξής: Ο δαίμονας, επειδή του κηρύξαμε τον πόλεμο, ζήτησε ενίσχυση από τον σατανά. Έτσι, εάν πέρυσι πολεμούσαμε με έναν δαίμονα, εφέτος πολεμάμε με πενήντα, του χρόνου θα πολεμάμε με περισσότερους κ.ο.κ. Αυτό δεν επιτρέπει ο Θεός να το δούμε, για να μην υπερηφανευθούμε. Χωρίς εμείς να το καταλαβαίνουμε, ο Θεός εργάζεται στην ψυχή μας, όταν βλέπει καλή διάθεση.

– Γέροντα, όταν κανείς αγωνίζεται και πράγματι δεν προοδεύει, τι φταίει;

– Μπορεί να αγωνίζεται υπερήφανα. Αλλά να σας πω και τί παθαίνουν μερικοί και δεν προοδεύουν; Ενώ έχουν προϋποθέσεις, τις σπαταλούν σε μικροπράγματα και μετά δεν έχουν δυνάμεις, για να ανταποκριθούν στον πνευματικό αγώνα. Ας πούμε ότι ξεκινάμε να κάνουμε μια επίθεση στον εχθρό και ετοιμαζόμαστε

με όλα τα απαραίτητα, για να τον αντιμετωπίσουμε. Εκείνος όμως, επειδή φοβάται ότι δεν θα τα βγάλει πέρα, προσπαθεί να μας διασπάσει και να τραβήξει αλλού την προσοχή μας με σαμποτάζ και προσβολές σε άλλα σημεία. Εμείς στρέφουμε την προσοχή μας εκεί. Στέλνουμε δυνάμεις δεξιά και αριστερά. Ο καιρός περνά. Τα πολεμοφόδια και τα τρόφιμα λιγοστεύουν. Δίνουμε παλιό ρουχισμό στο στράτευμα. Οι στρατιώτες αρχίζουν να γογγύζουν. Και το αποτέλεσμα είναι να εξαντληθούν όλες οι δυνάμεις μας και να μην αντιμετωπίσουμε τον εχθρό. Έτσι κάνουν και μερικοί πάνω στον πνευματικό αγώνα.

– Γέροντα, στην πνευματική πρόοδο δεν βοηθάει και το περιβάλλον;

– Ναι, βοηθάει, αλλά μερικές φορές μπορεί ένας να ζει ανάμεσα σε Αγίους και να μην κάνει προκοπή. Υπήρχε μεγαλύτερη προϋπόθεση για τον Ιούδα, που ήταν συνέχεια μαζί με τον Χριστό; Ο Ιούδας δεν είχε ταπείνωση ούτε καλή διάθεση. Και μετά την προδοσία του πάλι δεν ταπεινώθηκε. Βρόντησε τα αργύρια με θυμό και εγωισμό και πήγε με πονηριά στην αγχόνη. Και οι Φαρισαίοι κινήθηκαν σαν τον διάβολο. Αφού έγινε η δουλειά τους, είπαν στον Ιούδα: «Σύ ὄψει». Ο Θεός ενεργεί ανάλογα με την κατάσταση του ανθρώπου. Το Πνεύμα το Άγιο, δεν εμποδίζεται από τίποτε. Αυτό που κατάλαβα είναι ότι, όπου κι αν βρεθεί κανείς, αν αγωνιστεί φιλότιμα, μπορεί να πετύχει το ποθούμενο, την σωτηρία της ψυχής του. Εδώ ο Λωτ ζούσε μέσα στα Σόδομα και στα Γόμορρα και σε τι πνευματική κατάσταση ήταν! Τώρα, είτε το θέλουμε, είτε δεν το θέλουμε, πρέπει να αγωνισθούμε να γίνουμε καλύτεροι, ώστε να ενεργή η θεία Χάρης μέσα μας. Τα γεγονότα μας αναγκάζουν και θα μας αναγκάζουν να πλησιάσουμε περισσότερο στον Θεό, για να έχουμε θεϊκή δύναμη, ώστε να αντιμετωπίζουμε σωστά κάθε κατάσταση -και φυσικά ο Καλός Θεός δεν θα μας αφήσει. Θα μας προστατεύει.

Πάντως να ξέρουμε, όταν καλυτερεύουμε την πνευματική μας κατάσταση, τότε και εμείς νιώθουμε καλύτερα, αλλά και τον Χριστό χαροποιούμε. Ποιος μπορεί να φαντασθεί την μεγάλη χαρά που αισθάνεται ο Χριστός, όταν τα παιδιά Του προχωρούν;

Εύχομαι να κάνουν όλοι οι άνθρωποι πνευματική προκοπή και να ενωθούν με τον Χριστό, που είναι το Α και το Ω. Όταν από το Α και το Ω εξαρτάται όλη η ζωή μας, τότε όλα είναι αγιασμένα.

«Πνευματική Αφύπνιση» Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου Λόγοι Β΄

Η ελπίδα και η εμπιστοσύνη στον Θεό

Αγίου Νικόδημου του Αγιορείτη

Είναι πολύ αναγκαίο σε αυτόν τον πόλεμο, το να μην εμπιστευόμαστε τον εαυτόν μας, όπως είπαμε· παρόλα αυτά, εάν απελπισθούμε μόνο, δηλαδή, εάν αποβάλουμε, μόνον κάθε πεποίθησι του εαυτού μας, βέβαια, η τραπούμε σε φυγή, η θα νικηθούμε, και θα κυριευθούμε από τους εχθρούς. Γι αυτό, κοντά στη ολοκληρωτική απάρνησι του εαυτού μας, χρειάζεται ακόμη και η πλήρης ελπίδα και εμπιστοσύνη στο Θεό, ελπίζοντας δηλαδή από αυτόν μόνο κάθε καλόν και κάθε βοήθεια και νίκη. Γιατί, καθώς από τον εαυτό μας, όπου είμαστε το τίποτα, τίποτα άλλο δεν περιμένουμε, παρά γκρεμίσματα και πτώσεις, για τα οποία και πρέπει να μην έχουμε εμπιστοσύνη στον εαυτό μας τελείως, κατά αυτό τον τρόπο θα απολαύσουμε οπωσδήποτε από τον Θεόν κάθε νίκη, αμέσως μόλις οπλίσουμε την καρδιά μας με μίαν

ζωντανή ελπίδα σε αυτόν, ότι θα λάβουμε την βοήθειά του σύμφωνα με εκείνο το ψαλμικό «**σ αὐτὸν ἔλπισε ἡ καρδιά μου καὶ βοηθήθηκα**» (Ψαλμ. 27,9).

Αυτήν την ελπίδα, μαζί και βοήθεια, μπορούμε να πετύχουμε για τέσσερις λόγους.

α) Γιατί την ζητάμε από ένα θεό, ο οποίος με το να είναι Παντοδύναμος, ο,τι θέλει μπορεί να το κάνει και στη συνέχεια μπορεί να βοηθήσει και μας.

β) Γιατί, την ζητάμε από ένα θεό ο οποίος, όντας άπειρα σοφός, όλα, τα πάντα γνωρίζει με πλήρη τελειότητα, και επομένως γνωρίζει όλο εκείνο που ταιριάζει στη σωτηρία μας.

γ) Γιατί ζητάμε αυτή την βοήθεια, από ένα θεό, ο οποίος, για να είναι ατέλειωτα αγαθός, με μία αγάπη και θέληση που δεν περιγράφεται, είναι πάντα έτοιμος για να δώσει από ώρα σε ώρα, και από στιγμή σε στιγμή, όλη τη βοήθεια που μας χρειάζεται, για την πνευματική και ολοκληρωτική νίκη του εαυτού μας, αμέσως όταν τρέξουμε στην αγκαλιά του με σταθερή ελπίδα.

Και πως είναι δυνατόν, ο καλός εκείνος Ποιμένας μας, που έτρεχε τριαντατρία χρόνια αναζητώντας το χαμένο πρόβατο, με τόσο δυνατές φωνές, που βράχνιασε ο λάρυγγας, που περπάτησε δρόμο τόσο κοπιαστικό και ακανθώδη, που έχυσε όλο του το αίμα και έδωσε τη ζωή, πως είναι δυνατόν, λέω, τώρα που αυτό το πρόβατο ακολουθεί πίσω του, και με επιθυμία φωνάζει, και τον παρακαλεί, να μη γυρίσει σε αυτό τους οφθαλμούς του; πως μπορεί να μην το ακούσει; και να μην το βάλει στους θείους του ώμους, κάνοντας γιορτή με όλους τους Αγγέλους του ουρανού; και αν ο θεός μας δεν παύει από το να γυρεύει με μεγάλη επιμέλεια και αγάπη, να βρει κατά την ευαγγελική παραβολή, τη χαμένη δραχμή, τον τυφλό και κωφό αμαρτωλό, πως γίνεται τώρα να εγκαταλείψει αυτόν, που σαν χαμένο πρόβατο, φωνάζει και καλεί τον δικό του Ποιμένα; και ποιός θα πιστέψει ποτέ, πως ο θεός, που χτυπάει πάντα την καρδιά του ανθρώπου, επιθυμώντας να μη μέσα και να δειπνήσει, σύμφωνα με την ιερή Αποκάλυψη (1), δίνοντας σε αυτόν

τα χαρίσματά του, ότι, όταν του ανοίγει την καρδιά ο άνθρωπος και τον προσκαλή, αυτός θα έπρεπε να κάνει με την θέλησή του τον κωφό και να μη θέλη να μπη;

Ο 6 τρόπος για να αποκτήσει κάποιος αυτήν την στο θεόν ελπίδα και βοήθεια, είναι το να τρέξει με την μνήμη του στην αλήθεια των θείων Γραφών, οι οποίες, σε τόσα μέρη ας δείχνουν φανερά, ότι δεν έμεινε ποτέ ντροπιασμένος και αβοήθητος, όποιος έλπισε στον θεό. «Κοιτάξτε τις αρχαίες γενεές και στοχασθήτε· ποιός εμπιστεύθηκε στον Κύριο και καταντροπιιάσθηκε;» (Σειράχ 2,9) (2).

Με τα τέσσερα λοιπόν αυτά όπλα οπλίσου, αδελφέ μου. Και άρχισε το έργο, και πολέμησε για να νικήσης· και βέβαια από αυτά θα αποκτήσης, όχι μόνον την ολοκληρωτική ελπίδα στον θεό, αλλά και την ολοκληρωτική απελπισία στον εαυτό σου, για την οποία δεν παραλείπω να σου υπενθυμίσω και σε αυτό το κεφάλαιο, ότι έχεις πολλή ανάγκη από την γνώσι της· επειδή, στον άνθρωπο είναι τόσον πολύ προσκολλημένη η εμπιστοσύνη στον εαυτό του, ότι είναι κατά κάποιον τρόπο κάτι και τόσο λεπτή, που σχεδόν πάντα ζη κρυφά μέσα στην καρδιά μας, και μας φαίνεται πως δεν έχουμε εμπιστοσύνη στον εαυτό μας και έχουμε ελπίδα στο θεό. Οπότε, για να φεύγης εσύ, όσο μπορείς, αυτή την μάταιη υπόληψι, και να εργάζεσαι με την έλλειψι επιστοσύνης στον εαυτό σου και με την ελπίδα στο θεό, είναι ανάγκη να προπορεύεται η σκέψις της αδυναμίας σου, πιο πριν από την σκέψη της παντοδυναμίας του θεού, και πάλι αυτές οι δυό μαζί να προπορεύονται πριν από κάθε μας πράξι.

1. Τα Λόγια Της Αποκαλύψεως Είναι Αυτά: «Να, Στέκομαι Μπροστά Στην Πόρτα Και Κτυπώ. Αν Κάποιος Ακούση Την Φωνή Μου Και Μου Ανοίξη Την Πόρτα, Θα Μπω Στο Σπίτι Του Και Θα Δειπνήσω Μαζί Του Κι Αυτός Μαζί Μου» (3, 20).

2. Για Αυτό Και Ο Βασιλεύς Αύγαρος, Αφού Αναστήλωσε Την Αχειροποίητη Εικόνα Του Κυρίου Μας, Πάνω Στην Πόρτα Της Πόλης Έδεσσα, Έγραψε Και Αυτά Τα Λόγια Σε Αυτή «Χριστέ Ο Θεός, Ο Εις Σε Ελπίζων, Ουκ Αποτυγχάνει Ποτέ» (Από Τον Συναξαριστή Της Ις

Τοῦ Αυγούστου).

Πηγή: Από το βιβλίο «Αόρατος Πόλεμος»

Αγίου Νικόδημου του Αγιορείτη, Κεφάλαιο Γ, Μέρος 1ο

Η Αποστολικότητα της Εκκλησίας

Του Αββά Ιουστίνου Πόποβιτς

Οι άγιοι Απόστολοι είναι οι πρώτοι θεάνθρωποι κατά χάριν. Δι' όλης της ζωής των έκαστος εξ αυτών, κατά τον Απόστολον Παύλον, λέγει περί εαυτού: «**Ζω δε ουκέτι εγώ, ζη δε εν εμοί Χριστός**» (Γαλ. 2, 20). Έκαστος εξ αυτών είναι ο επαναληφθείς Χριστός, ή ακριβέστερον ο παρατεινόμενος Χριστός. Εις αυτούς τα πάντα είναι θεανθρώπινα, διότι τα πάντα είναι εκ του θεανθρώπου. Η αποστολικότητα δεν είναι άλλο τι παρά ο θεάνθρωπος Χριστός εκουσίως οικειοποιηθείς διά της αγίας ασκήσεως των θείων αρετών: της πίστεως, της αγάπης, της ελπίδος, της προσευχής, της νηστείας, και των λοιπών αγίων αρετών. Τούτο δε σημαίνει ότι παν το ανθρώπινον εις αυτούς ζη εκουσίως διά του θεανθρώπου, σκέπτεται διά του θεανθρώπου, αισθάνεται, θέλει και ενεργεί διά του θεανθρώπου. **Διά τους αγίους Αποστόλους ο ιστορικός Ιησούς Χριστός ο θεάνθρωπος, τον Οποίον αυτοί κηρύττουν, είναι η υψηύστη αξία και το έσχατον παν-κριτήριο. Ό,τι έχουν μέσα τους και ό,τι πράττουν ή κηρύττουν ή παραδίδουν είναι από τον θεάνθρωπον, εν τω θεανθρώπω και διά τον θεάνθρωπον.**

***...** Διά τούτο τόσοσ τονισμός της Παραδόσεως εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία, όπως

π.χ. όταν λέγη ο Απόστολος Παύλος: «παρέδωκα υμίν, ο και παρέλαβον» (Α΄ Κορ. 15, 3· πρβλ. 11, 2) ή όταν λέγη ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής: «Εμόν μεν ουδέν ερώ παντελώς· ο δε παρά των Πατέρων εδιδάχθην, φημί» (Μαξίμου Ομολογητού, Επ. 15, ΡG 91, c. 544D). Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός εκφράζει την καθολικήν συνείδησιν των Πατέρων λέγων τα εξής: «Πάντα τοίνυν τα παραδεδομένα ημίν διά τε νόμου, και προφητών, και αποστόλων, και ευαγγελιστών δεχόμεθα, και γινώσκομεν, και σέβομεν, ουδέν περαιτέρω τούτων επιζητούντες... Ταύτα ημείς στέρξωμεν, και εν αυτοίς μείνωμεν, μη μεταίροντες όρια αιώνια, μηδέ υπερβαίνοντες την θείαν Παράδοσιν» (Ιωάννου Δαμασκηνού, Έκθ. Ορθ. πίστεως, ΡG 94, c. 792A). Ο αυτός Πατήρ, απευθυνόμενος προς όλους τους ορθοδόξους, λέγει: «Διό, αδελφοί, στώμεν εν τη πέτρα της πίστεως, και τη παραδόσει της Εκκλησίας, μη μεταίροντες όρια, α έθεντο οι άγιοι Πατέρες ημών μη διδόντες τόπον τοις βουλομένοις καινοτομείν, και καταλύειν την οικοδομήν της αγίας του θεού καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας. Ει γαρ δοθή άδεια παντί βουλομένω κατά μικρόν όλον το σώμα της Εκκλησίας καταλυθήσεται».

Η αγία Παράδοσις είναι όλη εκ του θεανθρώπου, όλη διά των αγίων Αποστόλων και των Πατέρων, όλη εν τη Εκκλησία. **Οι άγιοι Πατέρες δεν είναι άλλο, παρά** «φύλακες των Αποστολικών Παραδόσεων» δηλαδή θεηγόροι κήρυκες εκείνης της Αληθείας, την οποίαν οι Απόστολοι παρέλαβον υπό του θεού Λόγου. Διά τούτο η Ορθόδοξος Εκκλησία γεραίρει τους Πατέρας ως τα «πάγχρυσσά στόματα του Λόγου» (Κυριακή των Αγ. Πάντων).

Η αποστολική διαδοχή από την αρχήν μέχρι τέλους έχει θεανθρώπινον χαρακτήρα. Εις την πραγματικότητα, τί είναι αυτό το οποίον **οι Απόστολοι παραδίδουν εις τους διαδόχους των ως παρακαταθήκην;** Είναι ο ίδιος ο θεάνθρωπος Χριστός με όλην την θεανθρωπίνην «περιουσίαν» Του και «κληρονομίαν» Του. Εάν η αποστολική διαδοχή δεν θα παρέδιδε τον Χριστόν ως κεφαλήν της Εκκλησίας με όλον το θεανθρώπινον πλήρωμά Του, θα έπαυε να είναι αποστολική και ως εκ τούτου δεν θα υπήρχεν αποστολική Παράδοσις, αποστολική ιεραρχία, αποστολική Εκκλησία.

Η ιερά Παράδοσις είναι το Ευαγγέλιον του Χριστού, το οποίον δεν είναι άλλο, παρά ο Ίδιος ο θεάνθρωπος, τον Οποίον η χάρις και η δύναμις του Αγίου Πνεύματος μεταφυτεύει εις κάθε πιστεύουσαν ψυχήν και εις ολόκληρον την Εκκλησίαν. Διότι ακριβώς **το Άγιον Πνεύμα, ως ψυχή της Εκκλησίας,**

καθιστά τα του Χριστού ιδικά μας και ημάς ενσωματώνει εις το Σώμα του Χριστού και καθιστά συσώμους Χριστού. Η ζωή των πιστών εις την Εκκλησίαν δεν είναι άλλο παρά η κατά την χάριν του Αγίου Πνεύματος θεανθρωποποίησης αυτών, ήτοι εν-χρίστωσις και χριστοποίησης αυτών. Όλη η ζωή των Χριστιανών είναι μια διαρκής χριστοκεντρική Πεντηκοστή, διότι το Άγιον Πνεύμα διά των μυστηρίων και των αρετών παραδίδει τον Χριστόν ως Σωτήρα εις έκαστον πιστόν κάνοντας έτσι να γίνη ο Χριστός «η ζωή μας» (Κολ. 3, 4), η ζώσα παράδοσις της αιωνίου ζωής μας.

Ο Κύριος Ιησούς Χριστός ως Παράδοσις εις την Εκκλησίαν παραδίδεται και φανερούται κατά τον πληρέστερον τρόπον εις την θείαν Ευχαριστίαν, η οποία αποτελεί την εκδήλωσιν και συνέχισιν της όλης θεανθρωπίνης Οικονομίας του Χριστού δι' ημάς και διά την ημετέραν σωτηρίαν. Εις την θείαν Ευχαριστίαν εκδηλούται και βιούται η ενεργός και πραγματική παρουσία του Χριστού εις την Εκκλησίαν Του. Κατά την επαγγελίαν Του «ιδού εγώ μεθ' υμών ειμι πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος» (Ματθ. 28, 20). Η θεία Ευχαριστία ως κοινωνία του Χριστού και δι' Αυτού κοινωνία και ζωή μετά της Αγίας Τριάδος είναι ακριβώς το «Σώμα» και το πλήρωμα της Αποστολικής Παραδόσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Πράγματι, εις την Αποστολικήν, Ορθόδοξον Εκκλησίαν του Χριστού, την ζώσαν και ζωοποιόν Παράδοσιν αποτελούν ακριβώς η θεία Λειτουργία με όλην την άλλην λατρείαν, με τα μυστήρια της Εκκλησίας και τας αρετάς της.

Η αποστολικότης λοιπόν της Εκκλησίας και η ιερά Παράδοσις της είναι ο θεάνθρωπος Χριστός ως Εκκλησία και εν τη Εκκλησία, εν τη θεία Ευχαριστία, εν τη Λατρεία, εν τη Διδασκαλία, εν τη κεχαριτωμένη ζωή. Η Παράδοσις αυτή και η αποστολικότης διαφυλάττεται διά της προσευχής και της όλης ευσεβείας, όπως ακριβώς την ωμολογούσαν, εκήρυττον, επροστάτευον και διεφύλαττον οι Πατέρες και αι Οικουμενικαί Σύνοδοι.

«Ο ΟΣΙΟΣ ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥ

Ο ΑΣΚΗΤΗΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (1884-1980)»

Τεύχος 3. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2001. Θεσ/νίκη

Έκδοσις: «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»